

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР З ПИТАНЬ КУЛЬТУРИ ТА МИСТЕЦТВА**

КУЛЬТУРА
Поточний бібліографічний список

Випуск 3

**Періодичність 12 випусків
на рік
Виходить з 1989 року**

КИЇВ 2025

**УДК 008
К 90**

Укладачі: **О. Ф. Білоконь
Т. Б. Благодарєва
О. В. Паніматченко
В. А. Соломка
Ю. А. Шаховський**

Культура : поточ. бібліогр. список. Вип. 3, 2025 / уклад. О. Ф. Білоконь,
К 90 Т. Б. Благодарєва, О. В. Паніматченко, В. А. Соломка, Ю. А. Шаховський ;
М-во культури та інформ. політики України, НБУ імені Ярослава Мудрого,
Інформ. центр з питань культури та мистецтва. – Київ, 2025. – 62 с.

Бібліографічний список містить інформацію з періодичних видань та інтернет-джерел про загальні питання культури, також висвітлює проблеми національного в культурі, регіональної культурної політики, правові питання, економічні аспекти розвитку галузі, питання підготовки кадрів, міжнародного співробітництва в галузі культури, розвитку аматорства, бібліотечної та музейної справи, питання охорони пам'яток історії та культури, релігії та релігієзнавства.

Список розраховано на працівників закладів культури, вчених і спеціалістів галузі, викладачів і студентів закладів вищої освіти.

УДК 008

**Національна бібліотека України
імені Ярослава Мудрого, 2025**

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Нестелєєв, Максим. Культурні втрати війни [Електронний ресурс] / Максим Нестелєєв // Укр. тиждень : [інтернет-журн.]. – 2025. – 7 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.03.2025.

<https://tyzhden.ua/kulturni-vtraty-vijny/>.

2. «Одна з ознак стрижневості – сміливість визначати себе стрижнем» [Електронний ресурс] // Post impreza : [інтернет-вид.]. – 2025. – 28 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://postimpreza.org/texts/odna-z-oznak-stryzhnevosti-smilyvist-vyznachaty-sebe-stryzhnem>.

Наведено конспект розмови письменника і драматурга В. Єшкілева і докторки мистецтвознавства Н. Бабій під час презентації її монографії «Актуальні культурно-мистецькі практики та процеси Західної України кінця XX – початку XXI століть: культурні домінанти, форми репрезентації, перспективи» у м. Івано-Франківську про те, як змінилися артпрактики на заході України за останні 50 років.

3. Про стратегію в стані війни: мистецтво і культура [Електронний ресурс] // LB.ua : [сайт]. – 2025. – 27 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

https://lb.ua/blog/res_pol/667966_pro_strategiyu_stani_viyni.html.

Про хід та учасників публічної презентації результатів роботи команди проекту RES-POL (Rapid Expert Support for Culture and Media Policies in Ukraine) у секторі «Мистецтво і культура», яка відбулася 22 грудня 2024 р. у книгарні «Сенс» (м. Київ). Експертки та експерти працювали над стратегією розвитку культури України, яку взяло за основу МКСКУ для відповідної державної стратегії.

4. Студенець, Наталя. [Рецензія] Козюк В. Є., Косаківський В. А., Повякель О. Т. Хата під стріхою. Останній штрих минулого тисячоліття. Проект народного художника України Володимира Козюка. Видання друге, перероблене та доповнене. Вінниця : ТВОРИ, 2024. 384 с. [Електронний ресурс] / Наталя Студенець // Нар. творчість та етнологія : [інтернет-версія]. – 2025. – № 1. – С. 111–113. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 11.03.2025.

<https://nte.etnolog.org.ua/2025-rik/1/2806-retsenzii/5766-retsenzii-koziuk-v-ye-kosakivskiy-v-a-poviakel-o-t-khata-pid-strikho-iu-ostannii-shtrykh-mynuloho-tysiacholittia-proiekt-narodnoho-khudozhnyka-ukrainy-volodymyra-koziuka-vydannia-druhe-pereroblene-ta-dopovnene-vinnytsia-tvory-2024-384-s>.

Теорія культури

5. Павлюк, Олена. Слобожанський коц: етимологічний контекст [Електронний ресурс] / Олена Павлюк // Нар. творчість та етнологія : [інтернет-версія]. – 2025. – № 1. – С. 88–94. – Назва з екрана. – Текст. дані. – Дата звернення: 11.03.2025.

<https://nte.etnolog.org.ua/2025-rik/1/2804-trybuna-molodoho-doslidyka/5758-slobozhanskyi-kots-etymolohichniy-kontekst>.

Про етимологію слова «коц» (вид ворсових килимів) і похідних від нього назв та слобожанські коци, зокрема харківські, які вироблялися на вертикальних ткацьких рамах і мали кошлату сторону з довгим ворсом та простим геометричним орнаментом. Розглянуто зміст термінів у контексті регіональних культурно-побутових реалій.

Історія культури

6. Баран, Зоя. Подорожі галицьких українців Наддніпряниною кінця XIX – початку XX ст.: сподівання і реальність [Електронний ресурс] / Баран Зоя // Народознав. зошити : [інтернет-версія]. – 2025. – № 1. – С. 61–70. – Назва з екрана. – Текст. дані. – Дата звернення: 13.03.2025.

<https://nz.lviv.ua/2025-1-8/>.

7. Васьків, Назар. Українсько-єврейські взаємини в Галичині першої чверті XX ст.: виклики й перспективи співіснування [Електронний ресурс] / Назар Васьків // Народознав. зошити : [інтернет-версія]. – 2025. – № 1. – С. 71–83. – Назва з екрана. – Текст. дані. – Дата звернення: 13.03.2025.

<https://nz.lviv.ua/2025-1-9/>.

Див. № 2, 5, 96.

Культура і суспільство

8. Здоровило, Тарас. Останній дерев'яний водяний млин Київщини: активісти розпочали порятунок раритету [в с. Семенівка Обухівського р-ну] [Електронний ресурс] : [про заплановані заходи зі збереження та відновлення млина, плани зробити його частиною туристичного маршруту] / Тарас Здоровило // Україна молода : [інтернет-версія]. – 2025. – 23 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 24.03.2025.

<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/188549/>.

9. Марків, Наталка. Громада костелу святого Миколая власним коштом прибере у храмі розбиті вікна, які пообіцяв зняти Мінкульт [Електронний ресурс] / Наталка Марків // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2025. – 20 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.03.2025.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/110075/>.

Про зволікання МКСКУ з питаннями ремонту та відновлення покриття даху неоготичного костелу св. Миколая (м. Київ), пошкодженого під час обстрілу РФ, та повернення будівлі релігійній громаді.

10. «На станції метро Палац Україна у Києві демонтували радянську мозаїку: чому це обурило частину активістів [і знову підняло питання створення Музею тоталітаризму] [Електронний ресурс] // NV: [сайт]. – 2025. – 10 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 16.03.2025.

<https://nv.ua/ukr/kultura/na-stanciji-palac-ukrajina-demontuvali-radyansku-mozajiku-aktivisti-obureni-vandalizmom-foto-video-50496629.html>.

Див. № 228.

**Щодо ситуації із виключенням з ГО
«Український ПЕН» письменника Ю. Винничука**

11. Большакова, Анастасія. Що відбувається довкола Українського ПЕН після скандалу з Винничуком: деталі [Електронний ресурс] / Анастасія Большакова // Укр. правда. Життя : [інтернет-вид.]. – 2025. – 28 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://life.pravda.com.ua/culture/shcho-vidbuvayetsya-dovkola-ukrajinskogo-pen-pislya-skandalu-z-vinnichukom-detali-307229/>.

12. Городнича, Катерина. ПЕН проголосував залишити Юрія Винничука у своїх рядах. Свято мізогінії та його дійові особи поіменно [Електронний ресурс] / Катерина Городнича // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2025. – 27 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://antonina.detector.media/srachi-ta-dyskusii/post/225583/2025-03-27-pen-progolosuvav-zalyshyty-yuriya-vynnychuka-u-svoikh-ryadakh-svyato-mizoginii-ta-yogo-diyovi-osoby-poimenno/>.

13. Скуратівська, Ярина. Слово та відповідальність: ПЕН, Винничук та уроки воєнної епохи [Електронний ресурс] : скандал довкола рішення ПЕН щодо Юрія Винничука піднімає складні питання чутливості, свободи слова і пошуків відповідей / Ярина Скуратівська // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 29 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3976193-slovo-ta-vidpovidalnist-pen-vinnicuk-ta-uroki-voennoi-epohi.html>.

Про реакцію членів ГО «Український ПЕН» та культурної спільноти на рішення загальних зборів організації.

Інформаційна політика

14. Данькова, Наталія. Скриня Пандори: холдинг державних медіа під час війни : за п'ять років влада розширила державну медіавласність попри міжнародні зобов'язання, європейські стандарти, реформу з роздержавлення та наявність Суспільного мовника [Електронний ресурс]: [про ключові телевізійні медійні ресурси України] / Наталія Данькова // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2025. – 24 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 24.03.2025.

<https://detector.media/rinok/article/239319/2025-03-24-skrynya-pandory-kholdyng-derzhavnykh-media-pid-chas-viyny/>.

Див. № 106, 143.

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

15. Білоусенко, Ольга. Щоб не читати Шарія. Що відбувається з українськими медіа через втрату американського фінансування і чому їх треба захистити [Електронний ресурс] / Ольга Білоусенко // LB.ua : [сайт]. – 2025. – 12 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 13.03.2025.

https://lb.ua/blog/olha_bilousenko/665226_shchob_chitati_shariya_shcho_vidbuvaietsya_z.html.

16. Проєкт з медіаграмотності «Фільтр» презентував [у Міністерстві культури та стратегічних комунікацій України] оновлену дорожню карту на наступний рік [Електронний ресурс] / [пресслужба М-ва культури та стратег. комунікацій України]// Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 22 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 24.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3973524-proekt-z-mediagramotnosti-filtr-prezentuvav-onovlenu-doroznu-kartu-na-nastupnij-rik.html>.

17. У МКСК [Міністерстві культури та стратегічних комунікацій України] відзначили унікальний досвід України у протидії гібридним загрозам [Електронний ресурс] / [М-во культури та стратег. комунікацій України] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 13 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 13.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3970335-u-mksk-vidznacili-unikalnij-dosvid-ukraini-u-protidii-gibridnim-zagrozm.html>.

Про хід та учасників Київського міжнародного форуму кіберстійкості 2025 та участь у ньому заступника міністра культури та стратегічних комунікацій України з питань європейської інтеграції А. Наджоса.

Див. № 76, 108, 111, 121, 133.

Круглий стіл «Медіа окупованих територій: як зберегти зв'язок з людьми» у Media Center Ukraine (м. Київ)

18. Лавришин, Юлія. «Виживуть лише гнучкі»: Любов Раковиця про припинення американських грантів для медіа [Електронний ресурс] / Юлія Лавришин // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2025. – 7 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.03.2025.

<https://detector.media/infospace/article/238886/2025-03-07-vyzhyvut-lyshe-gnuchki-lyubov-rakovytsya-pro-prypynennya-amerykanskykh-grantiv-dlya-media/>.

Про виступ голови ГО DII-Ukraine Л. Раковиці.

19. Лавришин, Юлія. На окупованих територіях, на жаль, все менше потреби в українських медіа, – Ганна Мурликіна [Електронний ресурс] / Юлія Лавришин // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2025. – 7 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.03.2025.

<https://detector.media/infospace/article/238887/2025-03-07-na-okupovanykh-terytoriyakh-na-zhal-vse-menshe-potreby-v-ukrainskykh-media-ganna-murlykina/>.

Про виступ журналістки та координаторки проєкту Relocated Media Cluster Г. Мурликіної.

20. Лавришин, Юлія. Світлана Остапа: Держава має бути зацікавлена в збереженні релокованих медіа [Електронний ресурс] / Юлія Лавришин // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2025. – 7 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.03.2025.

<https://detector.media/infospace/article/238864/2025-03-07-svitlana-ostapa-derzhava-maie-but-y-zatsikavlena-v-zberezhenni-relokovanykh-media/>.

Про виступ голови наглядової ради Нац. суспільної телерадіокомпанії України (Суспільне мовлення) та заступниці шефредакторки інтернет-видання «Детектор медіа» С. Остапи.

**Культурно-мистецькі заходи до пам'ятних дат,
днів пам'яті, державних і релігійних свят**

21. Петренко-Цеунова, Ольга. Презентували 12 томів творів Олени Пчілки [Електронний ресурс] : [про видання, підготовлене науковцями-філологами Волинського національного університету імені Лесі Українки до 175-річчя від дня народження письменниці, етнографки, фольклористки, перекладачки, громадської діячки] / Ольга Петренко-Цеунова // Укр. тижень : [інтернет-журн.]. – 2025. – 4 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 05.03.2025.

<https://tyzhden.ua/prezentuvaly-12-tomiv-tvoriv-oleny-pchilky/>.¹

22. У Полтаві до 400-річчя народної співачки Марусі Чурай провели музично-літературний вечір [Електронний ресурс] : [про хід та учасників заходу, а також про життєвий шлях співачки і поетеси] / представництво УІНП в Полтаві // Укр. погляд : [інтернет-вид.]. – 2025. – 20 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 20.03.2025.

<https://ukrpohliad.org/culture/u-poltavi-do-400-richchya-narodnoyi-spivachky-marusi-churaj-provely-muzychno-literaturnyj-vechir.html>.

23. Челяк, Олег. «Вечірнє сонце, дякую за день»: 10 творчих вечорів до 95-го дня народження Ліни Костенко [Електронний ресурс] : [добірка заходів до ювілею поетеси і письменниці] / Олег Челяк // Суспільне. Культура : [сайт]. – 2025. – 18 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 18.03.2025.

<https://suspilne.media/culture/972499-vecirne-sonce-dakuu-za-den-10-tvorcih-vecoriv-do-95-go-dna-narodzenna-lini-kostenko/>.

Див. № 103, 142.

***До 211-річчя від дня народження поета, художника,
мислителя Т. Г. Шевченка та 180-річчя написання «Заповіту»***

24. В Анкарі [Туреччина] відбулися шевченківські читання [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 10 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3968988-v-ankari-vidbulisa-sevcenkivski-citanna.html>.

25. В італійській бібліотеці [м. Фермо] виставили книгу про [Тараса] Шевченка, яка вціліла після ракетного удару РФ по ліцею на Харківщині [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 9 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3968589-v-italijskij-biblioteci-vistavili-knigu-pro-sevcenka-aka-vcilila-pisla-raketnogo-udaru-rf-po-liceu-na-harkivsin.html>.

26. В ОАЕ [в м. Дубаї] відбулися X громадські шевченківські читання [Електронний ресурс] : [про хід та учасників заходу] // Укрінформ : [інтернет-

¹ Див. також: Презентовано перше у світі повне зібрання творів Олени Пчілки [Електронний ресурс] / пресслужба Апарату Верховної Ради України // Голос України : [інтернет-версія]. 2025. 4 берез. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 04.03.2025. <http://www.golos.com.ua/article/382665>.

платформа]. – 2025. – 13 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 13.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3970112-v-oae-vidbulisa-h-gromadski-sevcenkivski-citanna.html>.

27. Відбувся I Міжнародний круглий стіл «Мій і наш Шевченко» [– один із заходів у межах Шевченко-фесту в Українській школі в м. Женеві (Швейцарія)] [Електронний ресурс] : [про учасників заходу] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 26 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 26.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3974920-vidbuvsia-i-miznarodnij-kruglij-stil-mij-i-nas-sevchenko.html>.

28. Катаєва, Марія. У столиці [Національному музеї Тараса Шевченка (м. Київ) на виставці «Місця щасливих людей»] демонструють пейзажі місць України, де бував Тарас Шевченко [Електронний ресурс] / Марія Катаєва // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2025. – 11 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 15.03.2025.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/109673/>.

29. Пароваткіна, Ганна. Воїн, борець і переможець. У Києві відкрилася виставка «Наш Шевченко» [Електронний ресурс] / Ганна Пароваткіна // Україна молода : [інтернет-версія]. – 2025. – 12 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 12.03.2025.

<https://umoloda.kyiv.ua/number/3949/196/188352/>.

Про виставку «Наш Шевченко» у Нац. музеї Тараса Шевченка (м. Київ). Ініціатор мистецького проєкту – художник П. Бевза. А також про ґрунтовне переосмислення образу Шевченка в культурно-мистецьких проєктах за останні 25 років.

30. У Вінниці [Вінницькому обласному художньому музеї] відкривається унікальна виставка [«Тарасові шляхи» народного художника України Анатолія Куща] до дня народження Кобзаря [Електронний ресурс] // 33-й канал : [сайт]. – 2025. – 6 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.03.2025.

<https://33kanal.com/news/291982.html>.

31. У Ворзелі [Музеї історії та культури «Уваровський дім»] відкрилася унікальна виставка [«Про що розповіли листівки»] до дня народження Тараса Шевченка (фото) [Електронний ресурс] // Погляд : інформ. агенція : [сайт]. – 2025. – 9 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані, відеозапис. – Дата звернення: 10.03.2025.

<https://poglyad.tv/u-vorzeli-vidkrilasya-unikalna-vistavka-do-dnya-narodzhennya-tarasa-shevchenka-foto-article>.

32. У Кишиневі провели культурну подію, присвячену Шевченку [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 13 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 13.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3970130-u-kisinevi-proveli-kulturnu-podiu-prisvacenu-sevcenku.html>.

Про хід та учасників заходу в Муніципальній бібліотеці ім. Б. Петричейку Хаждеу в м. Кишиневі (Молдова).

33. #ФронтвийКобзар під звуки вибухів [Електронний ресурс]: військові зачитали вірші Шевченка на передовій [у межах програми підтримки військових та ветеранів «МХП Поруч»] // Укр. правда. Життя : [інтернет-вид.]. – 2025. – 9 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 11.03.2025.

<https://life.pravda.com.ua/projects/frontoviykobzar-306833/>.

34. Читання «Заповіту» Шевченка 32-ма мовами світу [в Національній бібліотеці України для дітей (м. Київ)] потрапили до Національного реєстру рекордів України [Електронний ресурс]: [про урочистий захід до 180-річчя написання духовної заповіді Великого Кобзаря та дві книжкові виставки, присвячені творчості та життєвому шляху Тараса Шевченка у книгозбірні] / [М-во культури та стратег. комунікацій України] // Високий Замок : [інтернет-версія]. – 2025. – 5 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 05.03.2025.

<https://wz.lviv.ua/news/529019-chytannia-zapovitu-shevchenka-stalo-rekordom>.

***До 130-річчя від дня народження поета-академіка,
перекладача, публіциста, громадського
діяча М. Рильського (1895–1964)***

35. Вахніна, Лариса. Біля витоків міжнародного наукового співробітництва Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського: роль поета-академіка Максима Рильського [Електронний ресурс] / Лариса Вахніна // Нар. творчість та етнологія : [інтернет-версія]. – 2025. – № 1. – С. 8–12. – Назва з екрана. – Текст. дані. – Дата звернення: 11.03.2025.

<https://nte.etnolog.org.ua/2025-rik/1/2798-tvorchi-hrani-osobystosti-maksyma-rylskoho-ta-ioho-naukove-otochennia-do-130-richchia-z-dnia-narodzhennia/5740-bilia-vytokiv-mizhnarodnoho-naukovoho-spivrobitnytstva-instytutu-mystetstvo-znavstva-folklorystyky-ta-etnologii-im-m-t-rylskoho-rol-poeta-akademika-maksyma-rylskoho>.

З історії міжнародних наукових зв'язків Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України (м. Київ), становленню та розвитку яких своїм особистим внеском та організаційною діяльністю сприяв його директор М. Рильський.

36. Карацуба, Мирослава. Родини Рильських і Булаховських: зі спогадів про творчі контакти за часів Другої світової та повоєнної доби [Електронний ресурс] / Мирослава Карацуба // Нар. творчість та етнологія : [інтернет-версія]. – 2025. – № 1. – С. 41–49. – Назва з екрана. – Текст. дані. – Дата звернення: 11.03.2025.

<https://nte.etnolog.org.ua/2025-rik/1/2798-tvorchi-hrani-osobystosti-maksyma-rylskoho-ta-ioho-naukove-otochennia-do-130-richchia-z-dnia-narodzhennia/5748-rodyny-rylskykh-i-bulakhovskykh-zi-spohadiv-pro-tvorchi-kontakty-za-chasiv-druhoi-svitovoi-ta-povoiennoi-doby>.

37. Руда, Тетяна. Поет і війна: Максим Рильський в евакуації [Електронний ресурс] / Тетяна Руда // Нар. творчість та етнологія : [інтернет-версія]. – 2025. – № 1. – С. 27–40. – Назва з екрана. – Текст. дані. – Дата звернення: 11.03.2025.

<https://nte.etnolog.org.ua/2025-rik/1/2798-tvorchy-hrani-osobystosti-maksyma-ryl'skoho-ta-ioho-naukove-otochennia-do-130-richchia-z-dnia-narodzhennia/5746-poet-i-viina-maksym-ryl'skyi-v-evakuatsii>.

38. У Києві до 130-річчя Максима Рильського презентували книгу «Люби природу не для себе» [автора-упорядника – онука поета заслуженого журналіста України Максима Рильського та хронікально-публіцистичний фільм «Побачення із Максимом Рильським», знятого за мотивами видання, режисер Олексій-Нестор Науменко] [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 21 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3973467-u-kievi-do-130-richchia-maksyma-ryl'skoho-prezentovano-knigu-lubi-prirodu-ne-dla-sebe.html>.

Фестивалі, конкурси

39. Відкрий минуле по-новому: у Луцьку [Волинському краєзнавчому музеї] відбудеться історичний фестиваль Legio Волинь [Електронний ресурс] : [про програму фестивалю] // Район. Історія : [сайт]. – 2025. – 25 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 26.03.2025.

<https://history.rayon.in.ua/news/792961-vidkryi-minule-po-novomu-u-lutsku-vidbudetsya-istorichnyi-festival-legio-volin>.

Креативні індустрії

40. Головань, Дарина. «Наїв». Це великодня колекція Gunia, натхненна старовинними рушниками 50–60-х років [Електронний ресурс] / Дарина Головань // Village Україна : [інтернет-газ.]. – 2025. – 18 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.03.2025.

<https://www.village.com.ua/village/service-shopping/style-news/360887-laquo-nayiv-raquo-tse-velikodnya-kolektsiya-gunia-nathnenna-starovinnimi-rushnikami-50-ndash-60-h-rokiv>.

Про випуск брендом Gunia Project великодньої колекції керамічного посуду «Наїв».

Краєзнавство

41. У Кам'янці-Подільському [Хмельницька обл.] презентували історико-туристичний маршрут «Кам'янець османський» [Електронний ресурс] : [презентація путівника «Кам'янець османський» про пам'ятки, пов'язані зі складним періодом історії перебування міста у складі Османської імперії (1672–1699 рр.). Автори – історик Дмитро Ващук та археолог, військовослужбовець Ігор Старенький] / [Кам'янець-Подільська міськрада] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 3 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 03.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3966354-u-kamancipodilskomu-prezentuvali-istorikoturisticnij-marsrut-kamanec-osmanskij.html>.

Благодійництво, меценатство, спонсорство, волонтерство

42. Андрушко, Анастасія. Кінг, Єргович і Снайдер: хто ще з іноземних авторів донатив для України? [Електронний ресурс] / Анастасія Андрушко // Читомо: культура читання і мистецтво книговидавання : [портал]. – 2025. – 27 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025. <https://chytomo.com/kinh-iergovych-i-snajder-khto-shche-z-inozemnykh-avtoriv-donatyv-dlia-ukrainy/>.

43. Боснійський [та хорватський] письменник [Міленко Єргович] пожертвував свій гонорар за книгу [«Війна» видавництва «Темпора»] для ЗСУ [Електронний ресурс] // Укр. літ. газ. : [інтернет-версія]. – 2025. – 10 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.03.2025. <https://litgazeta.com.ua/news/bosnijskyj-pysmennyyk-pozhertvuvav-svij-honorar-za-knyhu-dlia-zsu/>.

44. За вихідні львівські музеї [Музей народної архітектури та побуту ім. Климентія Шептицького, Музично-меморіальний музей Соломії Крушельницької та Меморіальний музей тоталітарних режимів «Територія терору»] зібрали понад 185 тисяч гривень на відбудову музею [генерал-хорунжого УПА Романа] Шухевича [Електронний ресурс] / [пресслужба Львівської міськради] // Твоє місто : медіахаб : [портал]. – 2025. – 10 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.03.2025. <https://tvoemisto.tv/news/za-vyhidni-lvivski-muzei-zibraly-ponad-185-tysyach-gryven-na-vidbudovu-muzeyu-shuhevycha-174067.html>.

45. За три роки [Народний] аматорський театр [«10 ряд 10 місце»] на Волині зібрав на виставах понад пів мільйона гривень для ЗСУ [Електронний ресурс] : [про підсумки благодійної діяльності театру за попередні три роки] / [Ковельська міськрада] // Волинь-нова : [інтернет-версія]. – 2025. – 2 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 03.03.2025. <https://www.volyn.com.ua/news/284384-za-try-roky-amatorskyi-teatr-na-volyni-zibrav-na-vystavakh-ponad-pivmiliona-hryven-dlia-na-zsu>.

46. Катаєва, Марія. Подружжя американських письменників [Річард і Еліза Карлайл] передали для київських підлітків тисячу примірників двомовного видання [«Як орел Орест та ведмідь Веніамін шукали свої життєві шляхи... та не знайшли», розповсюдженням якого займатиметься Публічна бібліотека імені Лесі Українки для дорослих м. Києва] [Електронний ресурс] / Марія Катаєва // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2025. – 2 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.03.2025. <https://vechirniy.kyiv.ua/news/109316/>.

47. Лобанок, Дар'я. У Харкові відновили друкарню, зруйновану рік тому російською ракетою [Електронний ресурс] : [про друкарню «Фактор-Друк», відновити яку допоміг американський мільярдер-благодійник Г. Баффет] / Дар'я Лобанок // Укр. правда. Життя : [інтернет-вид.]. – 2025. – 20 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.03.2025.

<https://life.pravda.com.ua/culture/vidnovili-faktor-druk-307057/>.

48. Малиновський, Антон. У Харкові відкриється [благодійна] виставка «Обличчя свободи» [фоторобіт Наталки «Вільної птахи» Денисенко та Кості «Стамбула» Юзвюка, котрий загинув, захищаючи Україну]. Про що вона буде? [Електронний ресурс] / Антон Малиновський // Люк : [інтернет-вид.]. – 2025. – 26 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 26.03.2025.

<https://lyuk.media/news/faces-of-freedom/>.

49. Нестелеєв, Максим. Три роки триває благодійна акція «Українським дітям – українську книгу» [Електронний ресурс] / Максим Нестелеєв // Укр. тиждень : [інтернет-журн.]. – 2025. – 27 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://tyzhden.ua/try-roky-tryvaie-blahodijna-aktsiia-ukrainskym-ditiam-ukrainsku-knyhu/>.

Пресконференція, присвячена підсумкам благодійної акції «Українським дітям – українську книгу» в Укрінформі (м. Київ).

50. У Львові за грантові кошти [німецької культурної інституції Ukraine Art Aid Center] відреставрували старовинну церкву [із с. Соколів] і дзвіницю [з м. Монастириська] в музеї просто неба [– Музеї народної архітектури та побуту у Львові ім. Климентія Шептицького] [Електронний ресурс] / [пресслужба Львівської міськради] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 8 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3968214-u-lvovi-za-grantovi-kosti-vidrestavruvali-starovinnu-cerkvu-i-dzvinicu-v-muzei-prosto-neba.html>.

51. У Чехії [м. Брно] відбувся благодійний концерт українського хору «Відродження» [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 5 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 05.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3967027-u-cehii-vidbuvsja-blagodijnij-koncert-ukrainskogo-horu-vidrozdenna.html>.

52. Уряд Швеції виділив 9 мільйонів крон для промоції української культури [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 3 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 03.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3966323-urad-svecii-vidiliv-9-miljoniv-kron-dla-promocii-ukrainskoi-kulturi.html>.

Див. № 76, 180, 216, 232, 233.

Соціальні культурно-мистецькі проєкти та ініціативи

53. Горшинська, Світлана. Пораненим військовим через малюнок вдалося сказати те, чого не можна сказати словами [Електронний ресурс] / Світлана Горшинська // Високий Замок : [інтернет-версія]. – 2025. – 3 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 03.03.2025.

<https://wz.lviv.ua/news/528924-poranenym-viiskovym-cherez-maliunok-vdalosia-skazaty-te-choho-ne-mozhna-skazaty-slovamy>.

Виставка «Сила кольору» робіт військовослужбовців ЗСУ, які зазнали поранень і проходять реабілітацію у Держ. некомерційному підприємстві

«Реабілітаційний центр "Галичина"» (м. Львів), у Нац. акад. укр. драм. театрі ім. М. Заньковецької (м. Львів).

54. Кишиневський, Микита. У Києві відбудеться вистава, в якій дебютують дружини українських військових [Електронний ресурс] / Микита Кишиневський // # ШоТам : [сайт]. – 2025. – 20 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.03.2025.

<https://shotam.info/u-kyievi-vidbudetsia-vystava-u-iakiy-debiutuiut-druzhyny-ukrainskykh-viyskovykh/>.

Про виставу «Розплітання» (режисер Б. Філімонов) за участі дружин українських захисників у головних ролях, прем'єра якої відбулася в Київському нац. акад. Молодому театрі в межах програми з підтримки ментального здоров'я дружин військових.

55. Львівські народознавчі студії стартували! [Електронний ресурс] // Укр. літ. газ. : [інтернет-версія]. – 2025. – 31 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://litgazeta.com.ua/news/lvivski-narodoznavchi-studii-startuvaly/>.

Про новий безкоштовний освітній проєкт «Львівські народознавчі студії», організований львівськими письменниками. Програма передбачає висвітлення тем, що становлять базову культурологічну підготовку.

56. Марків, Наталка. В Українському домі відкрили «жіночий простір» творчості та науки [Електронний ресурс] / Наталка Марків // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2025. – 3 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.03.2025.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/109497/>.

Про інтерактивний артоб'єкт «Своя кімната» для жінок-відвідувачок, створений Кооператив спільно з агенцією та ГО Port of Culture в межах виставки «Випадкові події», в Нац. центрі ділового та культурного співробітництва «Український дім» (м. Київ).

57. Мистецтво, народжене війною. У Луцьку – виставка [«АртПостріл»: мистецтво, народжене війною»] робіт військових та постраждалих від війни дітей [Електронний ресурс] // Волин. новини : інформ. агентство : [сайт]. – 2025. – 17 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 18.03.2025.

<https://www.volynnews.com/news/all/mystetstvo-narodzhene-viyno-iu-u-lutsku-vystavka-robit-viyskovykh-ta-postrazhdalikh-vid-viyny-ditey/>.

58. На Рівненщині [Рівненській обласній універсальній науковій бібліотеці у межах всеукраїнського проєкту «Жива. Справжні історії кохання»] відкрилася виставка [«Малюю серцем»] картин дружин та матерів загиблих захисників [Електронний ресурс] // Район. Життя : [сайт]. – 2025. – 6 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 07.03.2025.

<https://life.rayon.in.ua/news/788121-na-rivnenshchini-vidkrilasya-vistavka-kartin-druzhin-ta-materiv-zagiblikh-zakhisnikov>.

59. Стахів, Андріана. «Unbroken: За обрієм»: у Львові презентували мистецьку виставку Незламних [Електронний ресурс] / Андріана Стахів // Еспресо : [сайт]. – 2025. – 28 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані, відеозапис. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://zahid.espreso.tv/kultura-unbroken-za-obriem-u-lvovi-prezentovali-mistetsku-vistavku-nezlamnikh>.

Виставка «За обрієм» у Центрі інтелектуального мистецтва «Меркурій» (м. Львів) картин та керамічних виробів захисників і захисниць, які відновлюються після поранень у Нац. реабілітаційному центрі «Незламні».¹

60. Хонда, Марина. «Бібліотеки стануть не лише місцем для читання, а й простором для психологічної підтримки», – Марина Хонда [Електронний ресурс] / Марина Хонда ; [розмову вела] Олександра Плакіна // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2025. – 25 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 29.03.2025.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/110313/>.

Заступниця голови КМДА з питань здійснення самоврядних повноважень про новий проєкт серед бібліотек м. Києва, спрямований на зміцнення ментального здоров'я містян.

Див. № 33, 119.

Культура та мистецтво для людей з інвалідністю

61. Катаєва, Марія. Доторкнутися до мистецтва: у столиці [коворкінгу Peremoga Space] триває виставка тактильних картин [проєкту «Живопис на дотик» для незрячих людей Музею у темряві «Третя після опівночі» (м. Київ)] [Електронний ресурс] / Марія Катаєва // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2025. – 12 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 16.03.2025.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/109323/>.

Див. № 106, 217.

НАЦІОНАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРИ. МОВНІ ПИТАННЯ. ВІДНОВЛЕННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ

62. Христіч, Вероніка. «Ісконно-історичні землі»: як росія знищує українську ідентичність і робить Запоріжжя російським [Електронний ресурс] / Вероніка Христіч // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2025. – 17 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 18.03.2025.

<https://ms.detector.media/propaganda-ta-vplivi/post/37672/2025-03-17-iskonno-istorychni-zemli-yak-rosiya-znyshchuie-ukrainsku-identychnist-i-robyt-zaporizhzhya-rosiyskym/>.

Про те, як російська пропаганда виправдовувала агресію за допомогою історії, готувала м. Запоріжжя й інші міста області до вторгнення та стирала українську ідентичність останні двісті років і нині.

Мовна політика держави

63. У Сумах ухвалили стратегію розвитку та функціонування української мови [– Програму забезпечення всебічного розвитку та функціонування

¹ Див. також: Доротич, Марія. Терапевтичне мистецтво: зцілює і гроші для творчої майстерні збирає [Електронний ресурс] : у Львові [Центрі інтелектуального мистецтва «Меркурій»] відкрили виставку картин та кераміки авторства пацієнтів [Національного] реабілітаційного центру «Незламні» / Марія Доротич // Високий Замок : [інтернет-версія]. 2025. 29 берез. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 31.03.2025. <https://wz.lviv.ua/news/530264-terapevtychne-mystetstvo-ztsiliuie-i-hroshi-dlia-tvorchoi-maisterni-zbyraie>.

української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Сумській міській територіальній громаді на 2025 – 2027 роки] [Електронний ресурс] / [Сумська міськрада] // SumyToday : [портал]. – 2025. – 7 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 07.03.2025.

<https://sumy.today/news/culture/46103-u-sumakh-ukhvalyly-stratehiu-rozvytku-ta-funktsionuvannia-ukrainskoi-movy.html>.

Мовні питання

64. Шимановський, Андрій. Блогер Андрій Шимановський: Усіх порушників закону про мову треба відправляти на мовні курси [Електронний ресурс] / Андрій Шимановський ; [інтерв'ю вів] Богдан Боднарук // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2025. – 8 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.03.2025.

<https://ms.detector.media/trendi/post/37635/2025-03-08-blogger-andriy-shymanovskyy-usikh-porushnykiv-zakonu-pro-movu-treba-vidpravlyaty-na-movni-kursy/>.

Відеоблогер, популяризатор української мови про те, чому припинив проводити свої мовні курси, про вигорання, хейтерів, ставлення до мережі ТікТок, становище української мови в Україні під час великої війни, державну політику в сфері мови.

Відновлення та збереження національної пам'яті

65. Кравченко, Світлана. У Бучі [Київська обл.] зведуть меморіал, який розповідатиме про 33 дні російської окупації міста: обрали переможця архітектурного конкурсу [Електронний ресурс] : [про проєкт, створений командою Urban Design під керівництвом Станіслава Дьоміна] / Світлана Кравченко // Еспreso : [сайт]. – 2025. – 31 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://espresso.tv/suspilstvo-u-buchi-zvedut-memorial-yakiy-rozpovidatime-pro-33-dni-rosiyskoi-okupatsii-mista-obrali-peremozhtsya-arkhitekturnogo-konkursu>.

66. Ліп, Євген. «Цифра втрат сприймається будь-якою мовою світу»: розмова з засновниками проєкту «Недописані» Євгеном Ліром та Оленою Герасим'юк [Електронний ресурс] / Євген Ліп, Олена Герасим'юк ; [інтерв'ю вела] Марічка Максимець // Лірум: медіа про нову укр. культуру : [інтернет-вид.]. – 2025. – 19 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.03.2025.

<https://liroom.com.ua/articles/nedopysani-interview/>.

Автори проєкту «Недописані», який розповідатиме про людей літератури, що загинули внаслідок російського вторгнення в Україну, про історію створення проєкту, плани на майбутнє та чому важливо бути голосами тих, хто сам говорити вже не може.

67. Лобанок, Дар'я. Там був смітник: як у Івківцях втрачали масове поховання жертв Голодомору [Електронний ресурс] / Дар'я Лобанок // Укр. правда. Життя : [інтернет-вид.]. – 2025. – 28 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://life.pravda.com.ua/culture/yak-u-ivkivcyah-vtrachali-masove-pohovannnyam-zhertv-golodomoru-307223/>.

Про знищення цвинтаря із масовим похованням жертв Голодомору у с. Івківці Ладанської громади (Чернігівська обл.) та коментарі жителів села, селищного голови Р. Ювченка та генеральної директорки Нац. музею Голодомору-геноциду (м. Київ) Л. Гасиджак.

68. Марків, Наталка. У столиці на Меморіалі Вічної Слави виправили дату початку Другої світової війни [Електронний ресурс] / Наталка Марків // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2025. – 15 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.03.2025.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/109870/>.

69. Муха, Вікторія. Меморіалізація для Києва – це не лише пам'ятники чи музеї. Це політика збереження пам'яті, – депутатка Київради Вікторія Муха [Електронний ресурс] / Вікторія Муха ; [розмову вели] Ірина Главацька, Юлія Гльоза // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2025. – 25 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані, відеозапис. – Дата звернення: 30.03.2025.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/110259/>.

Депутатка Київради, голова Координаційної ради з підготовки та впровадження Концепції меморіалізації у місті Києві учасників та подій російсько-української війни про меморіалізацію у столиці та роботу ради.

70. Науковці та лідери думок обговорили у Києві способи роботи з колективною пам'яттю. [Організатор заходу – платформа «Культурні сили»] [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 11 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 11.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3969383-naukovci-ta-lideri-dumok-obgovorili-u-kievi-sposobi-roboti-z-kolektivnou-pamattu.html>.

71. Фокша, Алівія. «Скандалу з мешканцями Ягідного [Чернігівська обл.] немає, є непорозуміння». Коли з'явиться меморіал жертвам російських злочинів – пояснює архітекторка [Електронний ресурс] / Алівія Фокша ; [розмовляла] Ганна Мамонова // Укр. правда. Життя : [інтернет-вид.]. – 2025. – 19 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 20.03.2025.

<https://life.pravda.com.ua/culture/koli-pobuduyut-memorial-v-seli-yagidne-307007/>.

Архітекторка архітектурного бюро Derbin Architects, яка керує розробкою проєкту меморіалу в с. Ягідне, про проєкт меморіалу та концепцію майбутнього музею, особливості проведення архітектурного конкурсу та комунікацію з громадою села.

Декомунізація, подолання наслідків колонізації, русифікації та тоталітаризму

72. Галух, Олександр. У столичному метрополітені триває демонтаж комуністичної символіки [Електронний ресурс] / Олександр Галух // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2025. – 10 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 15.03.2025.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/109676/>.

73. Поздняков, Вадим. Деколонізація Аккерманської фортеці [м. Білгород-Дністровський, Одеська обл.]: звідки взялась «вежа Пушкіна» і хто з українських митців вартий згадки [Електронний ресурс] / Вадим Поздняков, Андрій Красножон, Олександр Маркевич ; [записала] Світлана Стрельцова // Суспільне. Одеса : [сайт]. – 2025. – 24 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 25.03.2025.

<https://suspihne.media/odesa/977787-dekolonizacia-akermanskoi-forteci-zvidki-vzalas-veza-puskina-i-hto-z-ukrainskih-mitciv-vartij-zgadki/>.

Співзасновник ГО «Деколонізація. Україна», історик та краєзнавець про те, як доцільно деколонізувати гуманітарний простір фортеці.

74. Самченко, Валентина. Вулиця Івана Мазепи: Київ відновлює історичну справедливість [Електронний ресурс] : українці більше не ухвалюватимуть рішень під диктовку Москви / Валентина Самченко // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 4 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3966735-vulica-ivana-mazepi-kiiv-vidnovlue-istoricnu-spravedlivist.html>.

Про ініціативи координатора руху «Простір свободи» Т. Шамайди, активіста А. Лупака та ін. щодо перейменування вулиці Лаврської на честь гетьмана І. Мазепи та про діяльність гетьмана як визначного державного діяча і мецената.

75. У Львові пам'ятник агенту спецслужб [актору театру і кіно, режисеру Амвросію Бучмі] перенесуть на [територію Меморіального музею тоталітарних режимів] «Територію терору» [Електронний ресурс] : [про рішення виконкому Львівської міської ради] // Твоє місто : медіахаб : [портал]. – 2025. – 18 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 18.03.2025.

https://tvoemisto.tv/news/u_lvovi_pamyatnyk_agentu_spetssluzhb_perenesut_na_terytoriyu_teroru_174352.html.

Див. № 19.

У творчих спілках України

Див. № 176.

Діяльність культурно-мистецьких асоціацій, товариств, об'єднань, громадських організацій

76. Бровко, Оксана. Оксана Бровко: 50 регіональних медіакомпаній отримують невідкладну фінансову допомогу від норвезьких партнерів [Електронний ресурс] / Оксана Бровко ; [інтерв'ю вела] Юлія Лавришин // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2025. – 13 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 14.03.2025.

<https://detector.media/community/article/239008/2025-03-13-oksana-brovko-50-regionalnykh-mediakompaniy-otrymaly-nevidkladnu-finansovu-dopomogu-vid-norvezkykh-partneriv/>.

Директорка Асоціації «Незалежні регіональні видавці України» про проєкт «План Б» з невідкладної допомоги регіональним медіа після замороження американських грантів та інші проєкти асоціації.

77. Ношкалюк, Катерина. «Вільний простір вільних людей»: як у Рівному з'явилася нова літературно-мистецька платформа «Фактури» [Електронний ресурс] / Катерина Ношкалюк // Район. Культура : [сайт]. – 2025. – 26 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.03.2025.

<https://kultura.rayon.in.ua/topics/792965-vilniy-prostir-vilnikh-lyudey-yak-u-rivnomu-zyavilasya-nova-literaturno-mistetska-platforma-fakturi>.

Див. № 11–13, 74, 114.

Персоналії діячів української культури

78. Булик-Верхола, Софія. Зиновій Булик: життя на перехресті філології та музики [Електронний ресурс] / Софія Булик-Верхола // Народознав. зошити : [інтернет-версія]. – 2025. – № 1. – С. 206–219. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 20.03.2025.

<https://nz.lviv.ua/2025-1-23/>.

Про наукову, педагогічну та музичну діяльність викладача філологічного факультету Львівського університету ім. І. Франка З. Булика та його внесок у розвиток української філології та музичної культури, зокрема музичної термінології.

79. Крупник, Інна. На їхню честь названі вулиці в Україні. Маловідомі діячі: [Іван] Чмола, [Людмила] Старицька-Черняхівська, [Ісмаїл] Гаспринський [Електронний ресурс] / Інна Крупник // #ШоТам : [сайт]. – 2025. – 13 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 13.03.2025.

<https://shotam.info/na-ikhniu-chest-nazvani-vulytsi-v-ukraini-chmola-starytska-cherriakhivska-hasprynskyy/>.

Див. № 35–37, 100.

ШЕВЧЕНКІАНА

80. Класичний образ та сучасні меми: у Житомирі [Домі української культури] працює виставка [Шевченко 2.0 «Поезія без часу» творів] митців з різних міст України, присвячена [Тарасу] Шевченку [Електронний ресурс] // Житомир.info : [сайт]. – 2025. – 11 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані, відеозапис. – Дата звернення: 11.03.2025.

https://www.zhitomir.info/news_226517.html.

81. Нестелєєв, Максим. Як відзначити день народження Шевченка [Електронний ресурс] / Максим Нестелєєв // Укр. тиждень : [інтернет-журн.]. – 2025. – 9 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 12.03.2025.

<https://tyzhden.ua/iak-vidznachyty-den-narodzhennia-shevchenka/>.

Про добірку матеріалів авторів інтернет-журналу «Український тиждень» про Т. Шевченка, його середовище, яку підготувала О. Петренко-Цеунова.

Див. № 116.

Національна премія України імені Тараса Шевченка

82. Нестелєєв, Максим. Іздрік, Кадирова, Казарін, Санін – серед переможців Шевченківської премії – 2025 [Електронний ресурс] : [про номінантів і переможців премії] / Максим Нестелєєв // Укр. тиждень : [інтернет-журн.]. – 2025. – 10 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 12.03.2025.

<https://tyzhden.ua/izdryk-kadyrova-kazarin-sanin-sered-peremozhtsiv-shevchenkivskoi-premii-2025/>.

83. Пушнова, Тетяна. Іздрік, Казарін, Кадирова та інші. Оголосили лавреатів Шевченківської премії 2025 [Електронний ресурс] : [про переможців премії у режимі прямої трансляції, склад чинного Комітету з Національної премії України імені Тараса Шевченка та історію премії] / Тетяна Пушнова // Укр. правда. Життя : [інтернет-вид.]. – 2025. – 9 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.03.2025.

<https://life.pravda.com.ua/culture/hto-zdobuv-shevchenkivsku-premiyu-2025-306846/>.

84. Скуратівська, Ярина. Шевченківська премія 2025: чим вразила і чого від неї не чекали [Електронний ресурс] / Ярина Скуратівська // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 10 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3969041-sevcenkivska-premia-2025-cim-vrazila-i-cogo-vid-nei-ne-cekali.html>.

Про скандали при присудженні премії в минулі роки та її цьогорічних лавреатів.

У Комітеті з Національної премії України імені Тараса Шевченка

85. Нищук, Євген. Музична номінація Шевченківської премії може розширитися, щоб окремо відзначати виконавців і композиторів: [голова Комітету з Національної премії України імені Тараса Шевченка Євген] Нищук [Електронний ресурс] / Євген Нищук ; [записала] Поліна Горлач // Суспільне. Культура : [сайт]. – 2025. – 10 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.03.2025.

<https://suspihne.media/culture/966715-muzicna-nominacia-sevcenkivskoi-premii-moze-rozsiritisa-sob-okremo-vidznacati-vikonavciv-i-kompozitoriv-nisuk/>.

Присудження премій, нагород та інших відзнак у галузі культури

86. Буняк, Валерія. Стали відомі переможці цьогорічної німецько-української премії імені Олеся Гончара [Електронний ресурс] / Валерія Буняк // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2025. – 31 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://detector.media/infospace/article/239587/2025-03-31-staly-vidomi-peremozhtsi-tsogorichnoi-nimetsko-ukrainsko-i-premii-imeni-olesya-gonchara/>.

87. Визначили переможців обласної премії імені Марка Боєслава [у жанрі військової літератури] [Електронний ресурс] : [про лавреатів] / [Івано-

Франківська обл. військова адміністрація] // Галичина : [інтернет-версія]. – 2025. – 18 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.03.2025.
<https://galychyna.if.ua/2025/03/18/viznachili-peremozhtsiv-oblasnoyi-premiyi-imeni-marka-boyeslava/>.

88. Максимчук, Галина. Назвали лауреатів Всеукраїнської літературної премії імені Анатолія Криловця [Електронний ресурс] / Галина Максимчук // Район. Культура : [сайт]. – 2025. – 3 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.03.2025.
<https://kultura.rayon.in.ua/news/787332-nazvali-laureativ-vseukrainskoi-literaturnoi-premii-imeni-anatoliya-krilovtsya>.

89. Названі лауреати Всеукраїнської літературної премії «Благовіст» [Електронний ресурс] // Укр. літ. газ. : [інтернет-версія]. – 2025. – 14 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.03.2025.
<https://litgazeta.com.ua/news/nazvani-laureaty-vseukrainskoi-literaturnoi-premii-blahovist/>.

90. Поетеса [Світлана] Короненко стала першою лауреаткою [щорічної літературної] премії РІДхраму [РОДОВІДпремії2025] за найкращу книгу [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 25 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 25.03.2025.
<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3974754-poetesa-koronenko-stala-persou-laureatkou-premii-ridhramu-za-najkrasu-knigu.html>.

91. Премія [для сучасної жанрової української літератури] «Своя поліція» [проєкт «Книгарні “Є”»] оголосила переможців [Електронний ресурс] : [про лауреатів і склад журі премії] // Читомо: культура читання і мистецтво книговидання : [портал]. – 2025. – 29 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.
<https://chytomo.com/premii-svoia-polytsia-oholosyla-peremozhtsiv-2/>.

92. Серед лідерок «УП 100. Сила жінок» – письменниці, журналістки і видавчиня [Електронний ресурс] : [перелік лауреаток премії] // Читомо: культура читання і мистецтво книговидання : [портал]. – 2025. – 26 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 26.03.2025.
<https://chytomo.com/sered-liderok-up-100-syla-zhinok-pysmennytsi-zhurnalistky-i-vydavchynia/>.

93. У Києві відбулася церемонія нагородження лауреатів Всеукраїнської літературної премії імені Павла Тичини за 2024 рік [Електронний ресурс] // Укр. літ. газ. : [інтернет-версія]. – 2025. – 22 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 29.03.2025.
<https://litgazeta.com.ua/news/u-kyievi-vidbulas-tseremoniia-nahorodzhennia-laureativ-vseukrainskoi-literaturnoi-premii-imeni-pavla-tychyny-za-2024-rik/>.

94. [У Національному музеї літератури України (м. Київ)] Відбулась церемонія вручення Міжнародної літературної премії короткої прози імені Василя Портяка за 2024 рік [Електронний ресурс] // Укр. літ. газ. : [інтернет-версія]. – 2025. – 5 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.03.2025.

<https://litgazeta.com.ua/news/vidbulas-tseremoniia-vruchennia-mizhnarodnoho-literaturnoi-premii-korotkoi-prozy-imeni-vasylia-portiaka-za-2024-rik/>.

95. У Чернігові відбулась церемонія вручення літературно-мистецької премії імені Леоніда Глібова [Електронний ресурс] : [про лавреатів премії та церемонію її вручення у Чернігівській обласній універсальній науковій бібліотеці імені Софії та Олександра Русових] // Укр. літ. газ. : [інтернет-версія]. – 2025. – 13 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.03.2025.

<https://litgazeta.com.ua/news/u-chernihovi-vidbulas-tseremoniia-vruchennia-literaturno-mystetskoi-premii-imeni-leonida-hlibova/>.

Культура етносів України. Діяльність національно-культурних товариств (об'єднань)

96. Кейс, Борнобаш. Традиційне народне гончарство в угорських поселеннях Закарпаття [XVIII–XX ст.] [Електронний ресурс] / Борнобаш Кейс, Маргарита Кейс // Народознав. зошити : [інтернет-версія]. – 2025. – № 1. – С. 133–144. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 20.03.2025.

<https://nz.lviv.ua/2025-1-15/>.

Див. № 7, 277.

Українці за кордоном. Культура українського закордоння

97. В Абу-Дабі [(ОАЕ)] відбувся захід, присвячений авторкам альманаху жіночої творчості «Перший вінок». [Організатор – Українська жіноча ініціатива в ОАЕ] [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 10 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3968860-v-abudabi-vidbuvsia-zahid-prisvacenij-avtorkam-persogo-almanahu-zinocoi-tvorcosti-persij-vinok.html>.

98. В Українському домі в Римі [Італія] відбувся майстер-клас із писанкарства [художниці Лілії Баб'як] [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 17 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 18.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3971466-v-ukrainskomu-domi-v-rimi-vidbuvsia-majsterklas-iz-pisankarstva.html>.

99. В українському кафе [«Краяни»] в Токіо відбувся майстер-клас з петриківського розпису. [Організатор – Громада українців в Японії НПО «Краяни»] [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 19 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3972312-v-ukrainskomu-kafe-v-tokio-vidbuvsia-majsterklas-z-petrikivskogo-rozpisu.html>.

100. Горнятко-Шумилович, Анна. «Щаслива, що змогла зробити маленький внесок у повернення для нащадків втраченого українського таланту» [Електронний ресурс] / Анна Горнятко-Шумилович ; розмовляла Мирослава Рудик // Високий Замок : [інтернет-версія]. – 2025. – 10 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 17.03.2025.

<https://wz.lviv.ua/interview/529273-shchaslyva-shcho-zmohla-zrobyty-malenkyi-vnesok-u-povernennia-dlia-nashchadkiv-vtrachenoho-ukrainskoho-talantu>.

Педагогиня, літературознавиця та україністка про шлях до професії, навчання у Варшавському держ. університеті (Польща), наукову діяльність, зокрема дослідження творчості письменника-новеліста В. Ткачука (1916–1944) та публікацію монографії про його життя і творчість.

101. Купріян, Ольга. «Це і є дім»: українські бібліотеки в Європі [Електронний ресурс] / Ольга Купріян // Сенсор : медіа про культуру : [сайт]. – 2025. – 23 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 24.03.2025.

<https://sensormedia.com.ua/essays/cze-i-ye-dim-ukrayinski-biblioteki-v-yevropi/>.

Про бібліотеку в чеському місті Брно, якою опікується Український центр, українську бібліотеку «Hnizdo. Innsbruck» в австрійському місті Інсбрук, книжкові клуби у м. Братиславі (Словаччина), книжковий простір для українців у бельгійському містечку Бален, Куточки української книги – мережу, що об'єднала чотири українські бібліотеки в різних країнах Європи та ін.

102. Стартував цикл лекцій для діаспори «Спростування міфів російської пропаганди» [Електронний ресурс] : [про першу просвітницьку лекцію з історії України «Святий грішник: забуте хрещення Володимира Великого» історика Назарія Христана] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 17 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 18.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3971527-startuvav-cikl-lekcij-dla-diaspori-sprostuvanna-mifiv-rosijskoi-propagandi.html>.

103. У Кишиневі [Муніципальній бібліотеці української літератури і культури ім. Лесі Українки за підтримки Посольства України в Молдові спільно з українською громадою] відзначили 100-річчя від дня народження [оперного та камерного співака, педагога, театрального режисера Героя України] Дмитра Гнатюка [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 28 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3975755-u-kisinevi-vidznacili-100ricca-vid-dna-narodzenna-dmitra-gnatuka.html>.

104. У Сіднеї відкрився музей Спілки української молоді в Австралії [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 10 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3968886-u-sidnei-vidkrili-muzej-spilki-ukrainskoi-molodi-v-avstralii.html>.

Див. № 24, 26, 27, 32, 51, 111.

ОРГАНІЗАЦІЯ І УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ КУЛЬТУРИ

105. Виїзд за кордон митців і медійників: у МКСК [Міністерстві культури та стратегічних комунікацій України] обговорили з [народними] депутатами [України] відновлення дозволів [тимчасового виїзду митців і працівників медіа за кордон із робочою метою за листами-сприяння міністерства] [Електронний ресурс] / [М-во культури та стратег. комунікацій України] // Укрінформ :

[інтернет-платформа]. – 2025. – 3 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 03.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3966458-viizd-za-kordon-mitciv-i-medij-nikiv-u-mksk-obgovorili-z-deputatami-vidnovlenna-dozvoliv.html>.¹.

106. «Інформація без бар'єрів»: МКСК [Міністерство культури та стратегічних комунікацій України] вносить зміни в рамках проєкту [Електронний ресурс] : [про проведені заходи] / [М-во культури та стратег. комунікацій України] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 25 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 25.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3974553-informacia-bez-bareriv-mksk-vnosit-zmini-v-ramkah-proektu.html>.

107. Культурна дипломатія має тривати [Електронний ресурс] / пресслужба Апарату Верховної Ради України // Голос України : [інтернет-версія]. – 2025. – 7 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 07.03.2025.

<http://www.golos.com.ua/article/382734>.

Про засідання Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики за участі МКСКУ, профільних відомств, діячів культури та медіа, де обговорювалися першочергові кроки щодо унормування перетину кордону представниками культурної сфери та медіа.

108. МКСК [Міністерство культури та стратегічних комунікацій України] шукає шляхи підтримки регіональних медіа через призупинення допомоги від США [Електронний ресурс] : [про хід та учасників онлайн-зустрічі МКСКУ із представниками понад 80 українських регіональних медіа] / [пресслужба М-ва культури та стратег. комунікацій України] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 3 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 03.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3966496-mksk-sukae-slahi-pidtrimki-regionalnih-media-cerez-prizupinenna-dopomogi-vid-ssa.html>.

109. Платонова, Анастасія. Як оновлені правила МКСК [Міністерства культури та стратегічних комунікацій України] щодо виїзду митців і медійників вплинуть на роботу цих галузей і міжнародну репрезентацію України [Електронний ресурс] / Анастасія Платонова // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2025. – 6 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.03.2025.

<https://detector.media/community/article/238823/2025-03-06-yak-onovleni-pravyla-mksk-shchodo-vyizdu-myttsiv-i-mediynykiv-vplynut-na-robotu-tykh-galuzey-i-mizhnarodnu-reprezentatsiyu-ukrainy/>.

110. У МКСК [Міністерстві культури та стратегічних комунікацій України з представниками і новообраним керівництвом Громадської спілки «Українська асоціація видавців і книгорозповсюджувачів»] обговорили популяризацію

¹ Див. також: Виїзд митців і медійників за кордон: [міністр культури та стратегічних комунікацій України Микола] Точицький прокоментував рішення Кабміну [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. 2025. 6 берез. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 06.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3967727-viizd-mitciv-i-medijnikiv-za-kordon-tocickij-prokomentuvav-risenna-kabminu.html>.

читання [Електронний ресурс] / [М-во культури та стратег. комунікацій України] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 24 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 24.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3974331-u-mksk-obgovorili-popularizaciu-citanna.html>.

111. У МКСК [Міністерстві культури та стратегічних комунікацій України представники міністерства та місії Світового конгресу українців в Україні] обговорили шляхи зміцнення зв'язків з українськими громадами за кордоном [та заходи з протидії російській пропаганді] [Електронний ресурс] / [М-во культури та стратег. комунікацій України] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 5 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 05.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3967043-u-mksk-obgovorili-slahi-zmicnenna-zvazkiv-z-ukrainskimi-gromadami-za-kordonom.html>.

Див. № 9, 203.

Регіональна культурна політика, культурно-мистецьке життя громад

112. Бабенко, Анна. Великі зміни навіть у маленьких громадах. Як зробити туристичний маршрут та кінотеатр за грант [Електронний ресурс] / Анна Бабенко, Валерій Школик ; [записала] Юлія Варчук // #ШоТам : [сайт]. – 2025. – 18 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.03.2025.

<https://shotam.info/velyki-zminy-navit-u-malenkykh-hromadakh-yak-zrobyty-turystychnyy-marshrut-ta-kinoteatr-za-hrant/>.

Очільниця відділу освіти, культури, молоді та спорту Бобрицької громади (Черкаська обл.) і спеціаліст з питань залучення інвестицій Згурівської громади (Київська обл.) про те, як громади – переможниці грантового конкурсу «Час діяти, Україно!» Благодійного фонду «МХП–Громаді» використали отримане фінансування.

113. Доротич, Марія. У колишніх залізничних касах [у м. Львові] – книгарня й культурний центр «Історія» [Електронний ресурс] / Марія Доротич // Високий Замок : [інтернет-версія]. – 2025. – 4 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.03.2025.

<https://wz.lviv.ua/news/528955-u-kolyshnykh-zaliznychnykh-kasakh-knyharnia-i-kulturnyi-tsentr-istoriia>.

114. Манукян, Юлія. Херсонщина: мистецьке візонерство для майбутньої відбудови [Електронний ресурс] / Юлія Манукян // LB.ua : [сайт]. – 2025. – 20 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.03.2025.

https://lb.ua/blog/yuliya_manukyan/666650_hersonshchina_mistetske_vizionerstvo.html.

Про реалізацію проекту «Культурна спадщина в основі унікальності та відродження зруйнованих війною міст Херсонської області», мета якої розроблення концепцій розвитку та відродження населених пунктів на основі самобутності та історичності кожного з них. Проект реалізований ГО «Urban Re-Public» (Херсон-Одеса) у межах #SmallGrantsScheme (Europa Nostra), за підтримки ALIPH Foundation, партнера European Heritage Hub, що співфінансується ЄС.

Див. № 60, 63, 69, 117, 228.

Фінанси, матеріально-технічний стан та забезпечення закладів галузі

115. За програмою «Книга українці за грудень-січень витратили понад 240 мільйонів [Електронний ресурс] : [про програму] / [М-во фінансів України]// Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 6 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3967694-za-programou-ekniga-ukrainci-za-grudensicen-vitratili-ponad-40-miljoniv.html>.

116. На Львівщині торік найбільше витратили на оновлення пам'ятників [Тарасу] Шевченку [Електронний ресурс] // Твоє місто : медіахаб : [портал]. – 2025. – 10 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.03.2025.

https://tvoemisto.tv/news/ponad_480_tysyach_gryven_lvivshchyna_lider_zavytratamy_na_onovlennya_pamyatnykiv_shevchenku_174070.html.

117. УІК [Український інститут книги]: У 2024 більшість громад не виділяли кошти на бібліотечні закупівлі [Електронний ресурс] : українські органи місцевого самоврядування, попри проведену реформу самоврядування, продовжують виділяти кошти лише на утримання бібліотечних приміщень та персоналу, а поповнення книжкових фондів у бібліотеках своїх громад вважають справою державного рівня. Про це повідомляє Український інститут книги (УІК) // Читомо: культура читання і мистецтво книговидання : [портал]. – 2025. – 26 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.03.2025.

<https://chytomo.com/uik-u-2024-bilshist-hromad-ne-vydilialy-koshty-na-bibliotechni-zakupivli/>.

Див. № 9, 44, 112, 139, 207.

Український культурний фонд

118. Підсумки роботи Українського культурного фонду [та проблеми нормативно-правового регулювання його діяльності] розглянув Комітет [Верховної Ради України] з питань гуманітарної та інформаційної політики [Електронний ресурс] / пресслужба Апарату Верховної Ради України // Голос України : [інтернет-версія]. – 2025. – 27 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.03.2025.

<https://www.golos.com.ua/article/383082>.

119. Український культурний фонд і Третя штурмова оголосили спільний грантовий конкурс [«Культурний штурм» з метою залучення військових до спільного творення культурно-мистецьких проєктів] [Електронний ресурс] : [презентація конкурсу в Укрінформі] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 6 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3967541-ukrainskij-kulturnij-fond-i-tretja-sturmova-ogolosili-spilnij-grantovij-konkurs.html>.

Правові питання галузі

120. Большакова, Анастасія. [Верховна] Рада [України] підтримала закон про покарання за знищення культурної спадщини та незаконні розкопки

[Електронний ресурс] / Анастасія Большакова // Укр. правда. Життя : [інтернет-вид.]. – 2025. – 26 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.03.2025.

<https://life.pravda.com.ua/culture/rada-pidtrimala-zakon-pro-pokarannya-za-umisne-znishchennya-kulturnoji-spadshchini-307168/>.

121. Данькова, Наталія. Асоціація провайдерів просить відхилити частину правок до закону «Про медіа», які стосуються іноземних каналів [Електронний ресурс] / Наталія Данькова // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2025. – 26 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.03.2025.

<https://detector.media/rinok/article/239413/2025-03-26-asotsiatsiya-provayderiv-prosytt-vidkhylyty-chastynu-pravok-do-zakonu-pro-media-yaki-stosuyutsya-inozemnykh-kanaliv/>.

122. Здоровило, Тарас. Зменшення охоронних зон музею в Пирогові із 2 км до 25 м: Генпрокуратура завадила свавілля [Електронний ресурс] / Тарас Здоровило // Україна молода : [інтернет-версія]. – 2025. – 17 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 18.03.2025.

<https://umoloda.kyiv.ua/amp/number/0/2006/188449>.

Про рішення Шостого апеляційного адміністративного суду залишити у силі рішення Київського окружного адмінсуду, яким задоволено позов Офісу Генерального прокурора та скасовано незаконний наказ Міністерства культури і туризму України від 2007 р. про зменшення охоронних зон Нац. музею народної архітектури та побуту України (м. Київ, с. Пирогів).

123. Зінченко, Мар'яна. МКСК [Міністерство культури та стратегічних комунікацій України] готує зміни до закону про Український культурний фонд [Електронний ресурс] / Мар'яна Зінченко // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2025. – 26 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.03.2025.

<https://detector.media/infospace/article/239418/2025-03-26-mksk-gotuie-zminy-do-zakonu-pro-ukrainskyy-kulturnyy-fond/>.

124. Катаєва, Марія. Суд повернув частину [архітектурної пам'ятки] Садиби Терещенків [м. Київ] до комунальної власності [Електронний ресурс] / Марія Катаєва // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2025. – 5 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.03.2025.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/109458/>.

125. Нікітенко, Людмила. Більше не УПЦ МП: давній Успенський собору Каневі повернули державі [Електронний ресурс] / Людмила Нікітенко // Україна молода : [інтернет-версія]. – 2025. – 5 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 05.03.2025.

<https://umoloda.kyiv.ua/number/3948/2006/188251/>.

Про забезпечення виконання судового рішення Смілянською окружною прокуратурою щодо повернення державі Успенського собору (1144 р.) та виконання рішення Господарського суду Черкаської обл. про реєстрацію собору у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно на МКСКУ з подальшою передачею в оперативне управління Шевченківському нац. заповіднику у м. Каневі (Черкаська обл.).

126. Співвласник садиби Зеленських [м. Київ] вимагає скасувати статус пам'ятки [Електронний ресурс] : [подано позов до суду] // Твоє місто : медіахаб : [портал]. – 2025. – 24 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані, відеозапис. – Дата звернення: 24.03.2025.

https://tvoemisto.tv/news/spivvlasnyk_sadyby_zelenskyh_vymagaie_skasuvaty_statu_s_pamyatky_174523.html.

Див. № 118, 270.

Нормативно-правове забезпечення галузі

127. Затвердили професійний стандарт бібліотекаря: що відомо? [Електронний ресурс] : [за повідомленням Державного агентства України з питань мистецтв та мистецької освіти] // Читомо: культура читання і мистецтво книговидавництва : [портал]. – 2025. – 21 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 24.03.2025.

<https://chytomo.com/zatverdily-profesijnyj-standart-bibliotekaria-shcho-vidomo/>.

128. Зінченко, Мар'яна. Президент [України Володимир Зеленський] підписав закон про ратифікацію Нікосійської конвенції про захист культурних цінностей [Електронний ресурс] / Мар'яна Зінченко // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2025. – 26 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 26.03.2025.

<https://detector.media/infospace/article/239402/2025-03-26-prezydent-pidpysav-zakon-pro-ratyfikatsiyu-nikosiyskoi-konventsii-pro-zakhyst-kulturnykh-tsinnostey/>.

129. Кабмін [Кабінет Міністрів України] затвердив стратегію розвитку української культури на 2025–2027 роки [Електронний ресурс] / [М-во культури та стратег. комунікацій України] // Читомо: культура читання і мистецтво книговидавництва : [портал]. – 2025. – 28 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://chytomo.com/kabmin-zatverdyyv-stratehiu-rozvytku-ukrainskoi-kultury-na-2025-2027-roky/>.

Освіта. Кадри

**Навчальні заклади культури
(спеціалізовані школи, коледжі,
вищі заклади освіти)**

Див. № 131.

Початкова мистецька освіта

130. Демчук, Вадим. Критерії та рівні розвитку емоційної культури підлітків у процесі музично-творчої діяльності [Електронний ресурс] / Вадим Демчук // Молодь і ринок. – 2025. – № 2. – С. 165–168. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.03.2025.

<http://mir.dspu.edu.ua/article/view/321939/315178>.

131. Глібовицький, Ігор. IN MEMORIAM Василя Ровенка [Електронний ресурс] / Ігор Глібовицький // Музика : [інтернет-журн.]. – 2025. – 9 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані, відеозапис. – Дата звернення: 10.03.2025.

<http://mus.art.co.ua/in-memori-vasyli-rovenka/>.

Про життя, творчість, педагогічну діяльність цимбаліста-віртуоза, викладача Івано-Франківського фахового муз. коледжу ім. Д. Січинського, художнього керівника ансамблю народної музики, що діє при коледжі, В. Ровенка (1965–2025), а також про творчість ансамблю та концерт, що відбувся 5 лютого 2020 р. в Івано-Франківській обл. філармонії ім. Іри Маланюк до 80-річчя закладу освіти та 55-річчя від дня народження керівника ансамблю.

132. Стефанишин, Василь. «Для мене зараз немає жодних сумнівів у тому, що я – на своєму місці» [Електронний ресурс] / Василь Стефанишин ; [інтерв'ю вела] Наталія Федоришин // Post impreza : [інтернет-вид.]. – 2025. – 5 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.03.2025.

<https://postimpreza.org/talsk/dlia-mene-zaraz-nemaie-zhodnykh-sumniviv-u-tomu-shcho-ia-na-svoiemu-mistsi>.

Художник, викладач Івано-Франківської дитячої худож. школи, який четвертий рік служить у лавах ЗСУ, про військову службу, мистецьку практику й повернення до творчості після війни.

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

133. В ОБСЄ [за участі делегацій України, Польщі та Великої Британії] обговорили російську дезінформацію в соцмережах [зокрема в «Телеграм» та «Х»] [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 31 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3976984-v-obse-obgovorili-rosijsku-dezinformaciu-v-socmerezah.html>.

134. [Міністр культури та стратегічних комунікацій України Микола] Точицький зустрівся з послом Франції [Гаелем Весьєром] та директором Французького інституту [в Києві Олів'є Жако та обговорив ключові напрями співпраці у сфері культури] [Електронний ресурс] / [М-во культури та стратег. комунікацій України] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 28 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3976086-tocickij-zustrivsa-z-poslom-francii-ta-direktorom-francuzkogo-institutu.html>.

135. [Міністр культури та стратегічних комунікацій України Микола] Точицький і посол Бразилії [в Україні Рафаель де Мелло Відаль] обговорили співпрацю у сферах кіно та книговидавництва [Електронний ресурс] / [М-во культури та стратег. комунікацій України] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 4 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3966866-tocickij-i-posol-brazilii-obgovorili-spivpracu-u-sferah-kino-ta-knigovidavnictva.html>.

136. [Міністр культури та стратегічних комунікацій України Микола] Точицький обговорив із послом Швейцарії [в Україні Феліксом Бауманном] відновлення культурної спадщини України [Електронний ресурс] / [М-во культури та стратег. комунікацій України] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 27 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3975536-tocickij-obgovoriv-iz-poslom-svejcarii-vidnovlenna-kulturnoi-spadsini-ukraini.html>.

137. Точицький провів зустрічі для посилення культурної співпраці України, Литви та Латвії [Електронний ресурс] : [про робочий візит міністра культури та стратегічних комунікацій України Миколи Точицького до Литви, у межах якого відбулися його зустрічі з міністром культури Литви Шарунасом Бірутисом та міністеркою культури Латвії Агнесе Ласе] / [М-во культури та стратег. комунікацій України] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 21 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3973469-tocickij-proviv-zustrici-dla-posilenna-kulturnoi-spivpraci-ukraini-litvi-ta-latvii.html>.

138. Петренко-Цеунова, Ольга. Бренд України: Тетяна Філевська про те, як працює культурна дипломатія [Електронний ресурс] / Ольга Петренко-Цеунова // Укр. тиждень : [інтернет-журн.]. – 2025. – 2 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 03.03.2025.

<https://tyzhden.ua/brend-ukrainy-tetiana-filevska-pro-te-ia-k-pratsiuie-kulturna-dyplomatiia/>.

Основні тези публічної лекції культурної менеджерки, креативної директорки Укр. інституту Т. Філевської, яку організувала освітня платформа «Культурний проєкт».

139. Проєкти Єврокомісії можуть допомогти медійникам після припинення грантів USAID – [голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова Ярослав] Юрчишин [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 6 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3967703-proekti-evrokomisii-mozut-dopomogi-medijnikam-pisla-pripinenna-grantiv-usaid-urcisin.html>.

140. Український дім запрацював у Японії [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 20 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 20.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3972768-ukrainskij-dim-zapracuvav-u-aponii.html>.

141. Український дім у Роттердамі [Нідерланди] відзначає три роки з дня заснування [Електронний ресурс] : [підсумки роботи закладу за три роки] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 19 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3972470-ukrainskij-dim-u-rotterdam-vidznacae-tri-roki-z-dna-zasnuvanna.html>.

142. У межах марафону «Culture vs war» відбулися 87 подій [у 62 містах] у 22 країнах світу. [До третіх роковин розв'язаної росією повномасштабної війни] [Електронний ресурс] / [М-во культури та стратег. комунікацій України] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 21 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3973214-u-mezah-marafonu-culture-vs-war-vidbulisa-87-podij-u-22-krainah-svitu.html>.

143. У МКСК [Міністерстві культури та стратегічних комунікацій України] обговорили з представниками [офісу Японського агентства з міжнародного співробітництва] ЛІСА перспективи розвитку медіасектора України [зокрема на прифронтових та деокупованих територіях] [Електронний ресурс] / [М-во культури та стратег. комунікацій України] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 27 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3975580-u-mksk-obgovorili-z-predstavnikami-jica-perspektivi-rozvitku-mediasektora-ukraini.html>.

144. Чиченіна, Лена. Чи справді німці люблять жорсткіше? Перевіряє Павло Казарін [Електронний ресурс] / Лена Чиченіна // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2025. – 31 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://antonina.detector.media/sotsmerezhi/post/225584/2025-03-31-chy-spravdi-nimtsi-lyublyat-zhorstkishe-pereviryaie-pavlo-kazarin/>.

Про проблеми комунікаційної співпраці з іноземцями.

Див. № 15, 17, 35, 46, 47, 52, 86, 94, 103, 109, 114.

Євроінтеграція України

145. Василь Байдак, Тарас Чмут, NAZVA, ОТОУ та O.TORVALD – на відкритті Молодіжної столиці Європи у Львові [Електронний ресурс] : [програма] // NV: [сайт]. – 2025. – 31 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://nv.ua/ukr/ukraine/events/koli-molodizhna-stolicya-yevropi-u-lvovi-ta-shcho-tam-budut-robiti-chmut-baydak-krotevich-50502333.html>.¹

146. У МКСК [Міністерстві культури та стратегічних комунікацій України] у межах реалізації кампанії Ради Європи обговорили питання визначення статусу журналістів [Електронний ресурс] / [пресслужба М-ва культури та стратег. комунікацій України] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 6 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3967711-u-mksk-u-mezah-realizacii-kampanii-radi-evropi-obgovorili-pitanna-viznacenna-statusu-zurnalistiv.html>.

¹ Див. також: Кравченко, Олександр. Львів виборов титул Молодіжної столиці Європи [Електронний ресурс] : це не тільки престиж і міжнародне визнання, а й потужний інструмент культурної дипломатії / Олександр Кравченко // LB.ua : [сайт]. 2025. 7 берез. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 07.03.2025.

https://lb.ua/culture/2025/03/07/664324_lviv_viborov_titul_molodizhnoi.html.

Про четверте засідання Координаційного комітету з реалізації кампанії Ради Європи «Журналісти мають значення» в Україні.

Український інститут

Див. № 138.

Підтримка України у світі

147. Луценко, Євгенія. «Не можу терпіти хуліганів»: як світові зірки реагують на суперечку Зеленського та Трампа [Електронний ресурс] : [про реакцію світових зірок, які опублікували дописи на підтримку України] / Євгенія Луценко // Суспільне. Культура : [сайт]. – 2025. – 1 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 03.03.2025.

<https://suspihne.media/culture/960201-ne-mozu-terpiti-huliganiv-ak-svitovi-zirki-reaguut-na-superecku-zelenskogo-ta-trampa/>.¹

Див. № 42.

НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ. АМАТОРСТВО

Фольклор

148. Буджак, Михайло. Фольклорист, журналіст і літератор Михайло Буджак з Тлумаччини видав перше трикнижжя прикарпатських казок для дітей та юнацтва [Електронний ресурс] / Михайло Буджак ; [розмовляв] Ігор Лазоришин // Галичина : [інтернет-версія]. – 2025. – 13 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.03.2025.

<https://galychyna.if.ua/analytic/folklorist-zhurnalist-i-literator-mihaylo-budzhak-z-tlumachchini-vidav-pershe-triknizhzhya-prikarpatskih-kazok-dlya-ditey-ta-yunatstva/>.

Фольклорист, літератор про проєкт «Казки ділу», роль народних казок під час війни, важливість збереження українського фольклору та творчі плани.

Народні свята та обряди

149. Гавриленко, Анна. Традиція виготовлення весільної атрибутики в селі Залізняк Сумської області (середина – друга половина ХХ ст.) [Електронний ресурс] / Гавриленко Анна // Народознав. зошити : [інтернет-версія]. – 2025. – № 1. – С. 23–28. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 13.03.2025.

<https://nz.lviv.ua/2025-1-4/>.

150. Дяків, Володимир. Від Покрови до Введення: специфіка народної релігійності українців у контексті передумов передріздвяного періоду [Електронний ресурс] : [про народні календарні обряди] / Володимир Дяків //

¹Див. також: Які іноземні письменники підтримали Україну після суперечки Трампа й Зеленського в Білому домі [Електронний ресурс] // Читомо: культура читання і мистецтво книговидавання : [портал]. 2025. 1 берез. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 03.03.2025. <https://chytomo.com/iaki-inozemni-pysmennyyky-pidtryma-ly-ukrainu-pislia-superechky-trampa-i-zelenskoho-v-bilomu-domi/>; Ношкालюк, Катерина. Катрін Денев, Бен Стіллер та Педро Паскаль: світові зірки підтримали Україну після суперечки Трампа і Зеленського у Білому домі [Електронний ресурс] / Катерина Ношкालюк // Район. Культура : [сайт]. 2025. 1 берез. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 03.03.2025. <https://kultura.rayon.in.ua/news/786900-katrin-denev-ben-stiller-ta-pedro-paskal-svitovi-zirki-pidtrimali-u-kraínu-pislya-superechki-trampa-i-zelenskogo-u-bilomu-domi>.

Народознав. зошити : [інтернет-версія]. – 2025. – № 1. – С. 84–94. – Назва з екрана. – Текст. дані. – Дата звернення: 13.03.2025.

<https://nz.lviv.ua/2025-1-10/>.

151. Рахно, Костянтин. Прикрашання даху як засіб магічного захисту будівлі [Електронний ресурс] / Костянтин Рахно // Народознав. зошити : [інтернет-версія]. – 2025. – № 1. – С. 29–46. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 13.03.2025.

<https://nz.lviv.ua/2025-1-5/>.

152. У Житомирі [обласному центрі народної творчості в межах культурно-мистецького проєкту «Культурне коло: світ традицій та обрядовості Полісся»] презентували культурну спадщину Овруцької громади [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 21 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3973293-u-zitomiri-prezentovali-kulturnu-spadsinu-ovruckoi-gromadi.html>.

Персоналії фольклористів, етнографів

Див. № 148.

Міжнародне співробітництво

153. У Китаї [з нагоди Всесвітнього дня ляльки за сприяння Посольства України в КНР] організували майстер-клас із виготовлення ляльки-мотанки [за участі народних майстринь Марії Швед та Олени Локатир, які провели його онлайн із етнографічного залу Кременецького краєзнавчого музею (Тернопільська обл.)] [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 24 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 24.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3974241-u-kitai-organizuvali-majsterklas-iz-vigotovlenna-lalkimotanki.html>.

154. Челяк, Олег. Виставка художниці Ніни Кожушко, яка загинула від обстрілу росіян, відкрилась [в мистецькому центрі Deiglan в м. Акурейрі] в Ісландії [Електронний ресурс] / Олег Челяк // Суспільне. Культура : [сайт]. – 2025. – 4 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.03.2025.

<https://suspilne.media/culture/961779-vistavka-hudoznici-niki-kozusko-aka-zaginula-vid-obstrilu-rosian-vidkrilas-v-islandii/>.

Міжнародні фестивалі

155. Шептицький [Зразковий] ансамбль народного танцю [«Первоцвіт» (керівниця Людмила Прібега)] переміг на Міжнародному фестивалі мистецтв [Pearls of Europe у м. Празі (Чехія)] [Електронний ресурс] // Район. Шептицький : [сайт]. – 2025. – 27 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://sheptytskyi.rayon.in.ua/news/793585-sheptytskiy-ansambl-narodnogo-tantsyu-peremig-na-mizhnarodnomu-festivali-mistetstv>.

Види і жанри аматорства

Образотворче аматорство та народні художні промисли

156. Кароєва, Тетяна. Асортимент продукції Вінницької міжобласної художніх промислів спілки (1946–1949) [Електронний ресурс] / Тетяна Кароєва // Народознав. зошити : [інтернет-версія]. – 2025. – № 1. – С. 47–54. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 13.03.2025.
<https://nz.lviv.ua/2025-1-6/>.

157. Сонячна, Лілія. [Рецензія] Бачинська О. А. Українські взори : альбом. 1-ше вид. / упоряд.: Л. О. Воронюк, М. В. Олійник, Т. Л. Зез. Київ : Видиво, 2024. 272 с. [Електронний ресурс] / Лілія Сонячна // Нар. творчість та етнологія : [інтернет-версія]. – 2025. – № 1. – С.109–110. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 11.03.2025.
<https://nte.etnolog.org.ua/2025-rik/1/2806-retsenszii/5764-retsensziia-bachynska-o-a-ukrainski-vzory-albom-1-she-vyd-uporiad-l-o-voroniuk-m-v-oliinyk-t-l-zez-kyiv-vydyvo-2024-272-s.>

Див. № 5, 96, 98, 99, 153.

Виставки

158. Рум'янцева, Олена. У Києві юні майстри створили виставку [«Дивовижний світ Ольги Рапай»] фантастичної кераміки, натхненної образами мисткині Ольги Рапай. Фоторепортаж [Електронний ресурс] / Олена Рум'янцева ; [розмову вела] Ольга Скотнікова // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2025. – 24 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 29.03.2025.
<https://vechirniy.kyiv.ua/news/110186/>.

Керівниця гуртка «Художня кераміка» відділу візуального мистецтва Київського Палацу дітей та юнацтва про роботу вихованців гуртка з керамікою та підготовку до виставки, відкриття якої відбулося у галереї «Дім Миколи» палацу.

159. У тернопільському [обласному художньому] музеї [на виставці «Писанковий світ» майстрів Лесі та Юрія Цікалів] презентували 160 авторських писанок на курячих, гусячих та страусиних яйцях [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 20 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 20.03.2025.
<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3972967-u-ternopilskomu-muzei-prezentuvali-160-avtorskih-pisanok-na-kuracih-gusacih-ta-strausinih-ajcah.html>.

Див. № 53, 56–59, 154, 160.

Персоналії

160. Грибачова, Ірина. «Малюю не війну, а життя»: художниця з Чугуєва [Харківська обл.] відкрила першу персональну виставку [в культурному центрі «Імідж»] [Електронний ресурс] / Ірина Грибачова ; [інтерв'ю записала] Дарина Омельченко // Слобід. край : [інтернет-версія]. – 2025. – 13 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.03.2025.

<https://www.slk.kh.ua/news/kultura/persa-vistavka-irini-gribacovoi-u-cuguevi-kartini-so-daruut-nadiu.html>.

Художниця-аматорка про своє життя, творчість та російсько-українську війну.

161. Тіменик, Олена. «Любов до писанкарства записана у моїх генах» [Електронний ресурс] : у Львівському академічному обласному театрі ляльок провели майстер-клас з писанкарства / Олена Тіменик ; [інтерв'ю записала] Світлана Горшинська// Високий Замок : [інтернет-версія]. – 2025. – 22 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 24.03.2025.

<https://wz.lviv.ua/news/529912-liubov-do-pysankarstva-zapysana-u-moikh-henakh>.

Майстриня про те, коли почала малювати писанки та про їхню тематику.

Музичне аматорство

162. Зборовський, Анатолій. Винищення і відродження кобзарства [Електронний ресурс] / Анатолій Зборовський // Крим. світлиця : [інтернет-версія]. – 2025. – 28 берез. (№ 13). – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.03.2025.

<http://svitlytsia.crimea.ua/index.php?section=article&artID=26849>.

Про книгу «Повернення традиції» цехмайстра Харківського кобзарського цеху, майстра старосвітських бандур з.п.к. України К. Черемського та її презентацію в Нац. музеї літератури України (м. Київ).

163. Катаєва, Марія. Переслідувався за радянських часів: у столиці етнографічний хор «Гомін» Леопольда Ященка відсвяткував 55-річчя [Електронний ресурс] / Марія Катаєва // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2025. – 26 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 30.03.2025.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/110322/>.

Про ювілейний концерт хору в Палаці «Печерськ» (м. Київ) та історію колективу.

164. Хаджи, Людмила. «Райдуга» – співоча душа Овідіопольської громади [Електронний ресурс] / Людмила Хаджи // Вечір. Одеса : [інтернет-версія]. – 2025. – 20 берез. (№ 21–22). – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 20.03.2025.

<http://vo.od.ua/rubrics/dalekoe-blizkoe/51046.php>.

Про історію заснування, творчість та здобутки самодіяльного Народного хору ім. М. Польового «Райдуга» Центру культури та дозвілля Овідіопольської селищної ради (Одеська обл.). Керівниця – В. Сокур.

Див. № 51.

Театральне аматорство

165. «Наші люди прекрасні у своїй боротьбі»: у Києві показали виставу «Незламні» [за однойменною книгою Вікторії Покатіс Театру-студії BEAT. Режисер-постановник та директор театру – Михайло Міскун] [Електронний ресурс]// Укр. літ. газ. : [інтернет-версія]. – 2025. – 12 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.03.2025.

<https://litgazeta.com.ua/news/nashi-liudy-prekrasni-u-svoij-borotbi-u-kyievi-pokazaly-vystavu-nezlamni/>.

Див. № 45, 53.

Фото-, кіноаматорство

Див. № 48.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА. БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО. ЧИТАННЯ

166. RES-POL назвав найважливіші проблеми у секторі книговидавання і літератури [Електронний ресурс] // Чито́мо: культура читання і мистецтво книговидавання : [портал]. – 2025. – 20 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.03.2025.

<https://chytomo.com/res-pol-nazvav-najvazhlyvishi-problemy-u-sektori-knyhovy-dannia-i-literatury/>.

Про проблеми бібліотечного та літературного секторів за результатами дослідження стану галузі культури і мистецтва в Україні, проведеного командою проєкту RES-POL (Rapid Expert Support for Culture and Media Policies in Ukraine).

Див. № 60, 127.

Міжнародне співробітництво в галузі бібліотечної справи

167. Марків, Наталка. У Києві [в Центральній бібліотеці ім. Тараса Шевченка для дітей м. Києва та в Елтемській бібліотеці в м. Лондоні] відкрили фотовиставку [«Спільна британсько-українська антарктична історія: наукова станція, криголам і... старовинна бібліотека»] про британсько-українську антарктичну історію, криголам і старовинну бібліотеку [Електронний ресурс] / Наталка Марків // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2025. – 20 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.03.2025.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/110088/>.¹

168. Мобільний «Ковчег» із Чехії реставрує та оцифровує українську культурну спадщину [Електронний ресурс] / [М-во культури та стратег. комунікацій України] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 21 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3973502-mobilnij-kovceg-iz-cehii-restavrue-ta-ocifrovue-ukrainsku-kulturnu-spadsinu.html>.

Про відвідання Президентом Чехії П. Павелом разом із заступницею міністра культури та стратегічних комунікацій України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації А. Бондар НБУ ім. Ярослава Мудрого (м. Київ) з метою ознайомлення з роботою мобільної лабораторії, реставраційних та цифрових станцій, що працюють в бібліотеці у межах

¹ Див. також: У Києві [Центральній бібліотеці ім. Тараса Шевченка для дітей] відкрили фотовиставку [«Спільна британсько-українська антарктична історія: наукова станція, криголам і... старовинна бібліотека»] про співпрацю України та Британії в Антарктиці [та провели телеміст з представниками Елтемської бібліотеки, Британської антарктичної служби і станції «Академік Вернадський» в межах заходу] [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. 2025. 20 берез. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 20.03.2025.
<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3972959-u-kyievi-vidkrili-fotovistavku-pro-spivpracu-ukraini-ta-britanii-v-antarktici.html>.

спільного проєкту Чехії та України на підтримку української культури «Ковчег».

169. «Українську книжкову полицку» відкрили у грецькому місті Кавала [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 25 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 25.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3974471-ukrainsku-knizkovu-policku-vidkrili-u-greckomu-misti-kavala.html>.

Робота бібліотек інших країн

170. Ілюстратор Джордж Батлер презентував в українській бібліотеці [і архіві ім. Тараса Шевченка] у Лондоні [Велика Британія] книгу про війну в Україні [«Україно, пам'ятай і мене. Свідчення з війни»] [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 28 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3975820-ilustrator-dzordz-batler-prezentuvav-v-ukrainskij-biblioteci-u-londoni-knigu-pro-vijnu-v-ukraini.html>.

171. Скоморощенко, Ольга. Іспанці дивилися українські фільми / Ольга Скоморощенко // Кіно-Театр. – 2025. – № 2. – С. 9–10.

Показ українських фільмів в Державній публічній бібліотеці м. Самора (Іспанія).

172. У Будапешті [на базі першої державної українсько-угорської школи] відкрилась українська бібліотека для дітей [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 10 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3968894-u-budapesti-vidkrilas-ukrainska-biblioteka-dla-ditej.html>.

Див. № 25, 32, 101, 103.

Мережа та типи бібліотек **Національні бібліотеки**

Див. № 168.

НБУ ім. Ярослава Мудрого

Див. № 168.

Наукові бібліотеки

173. Зборовський, Анатолій. Сковородинівські дороги Слобідської України [Електронний ресурс] / Анатолій Зборовський // Крим. світлиця : [інтернет-версія]. – 2025. – 21 берез. (№ 12). – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.03.2025.

<http://svitlytsia.crimea.ua/index.php?section=article&artID=26832>.

Презентація книги «Сковородинівський путівник українськими маєтками» (вид-во «Раритети України», м. Харків, 2024) краєзнавця А. Парамонова в Держ. наук. архітектурно-будівельній бібліотеці ім. В. Заболотного (м. Київ).

Обласні універсальні наукові бібліотеки

174. Книжкова виставка-ювілей до 65-річчя від дня народження [краєзнавця, письменника, директора Видавничого дому «Моя Вінниччина», голови Вінницької обласної організації НСПУ заслуженого журналіста України] Вадима Вітковського [у Вінницькій обласній універсальній науковій бібліотеці ім. Валентина Отамановського] [Електронний ресурс] // 33-й канал : [сайт]. – 2025. – 8 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.03.2025.

<https://33kanal.com/news/292272.html>.

Див. № 58, 95.

Публічні бібліотеки

Міські бібліотеки

175. У луцькій бібліотеці[-філії № 10 Публічної бібліотеки Луцької міської територіальної громади до Міжнародного дня письменника] відбулася [творча] зустріч із письменницею та журналісткою Олесею Максимець [Електронний ресурс] // Волин. новини : інформ. агентство : [сайт]. – 2025. – 3 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 03.03.2025.

<https://www.volynnews.com/news/all/u-lutskiy-bibliotetsi-vidbulasia-zustrich-iz-pysmennytseiu-ta-zhurnalistkoiu-oleseiu-maksymets/>.

Див. № 46.

Бібліотеки для дітей та юнацтва

176. «Віра. Надія. Любов»: у Кропивницькому відбулись мистецькі стихії [Електронний ресурс] // Укр. літ. газ. : [інтернет-версія]. – 2025. – 5 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.03.2025.

<https://litgazeta.com.ua/news/vira-nadiia-liubov-u-kropyvnytskomu-vidbulys-mystetski-stykhii/>.

Про музично-поетичний захід «Віра. Надія. Любов», ініційований Кіровоградською обласною організацією НСПУ та Кіровоградською обл. бібліотекою для юнацтва ім. Є. Маланюка, та проведений в приміщенні бібліотеки. До Всесвітнього дня письменника.

177. Козак-Дидич, Марія. Поезія як антистрес. В Івано-Франківській обласній бібліотеці для юнацтва розквітла «Книжкова весна на Прикарпатті» [Електронний ресурс] / Марія Козак-Дидич ; [інтерв'ю записав] Ігор Лазоришин // Галичина : [інтернет-версія]. – 2025. – 24 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 24.03.2025.

<https://galychyna.if.ua/analytic/poeziya-yak-antistres-v-ivano-frankivskiy-oblasniy-bibliotetsi-dlya-yunatstva-rozkvitla-knizhkova-vesna-na-prikarpatti/>.

Бібліотекарка про заходи, проведені бібліотекою в межах молодіжного літературного простору «Книжкова весна на Прикарпатті». До Всесвітнього дня поезії.

Див. № 34, 167.

Основні напрями діяльності бібліотек
Бібліотечні фонди (формування, дослідження, збереження)

Див. № 117, 186.

Читання

178. Барсукова, Олена. «Найнебезпечніший книжковий клуб у світі»: як підлітки в окупації потайки читають українську літературу [Електронний ресурс] / Олена Барсукова // Укр. правда. Життя : [інтернет-вид.]. – 2025. – 23 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 24.03.2025.
<https://life.pravda.com.ua/society/pidlitki-v-okupaciji-organizuvali-pidpilniy-knizhkoviy-klub-z-ukrajinsko-yu-literaturoyu-the-guardian-307106/>.

Про організацію підлітками підпільного книжкового клубу, де читають твори Лесі Українки, зокрема драму «Бояриня», на тимчасово окупованих територіях за матеріалом, підготовленим журналістами британського видання The Guardian П. Померанцевим та А. Дихман.¹

179. В Україні стартував тиждень поезії! [Електронний ресурс] : сьогодні розпочався Національний тиждень читання поезії, котрий Український інститут книги організовує вже вдруге : [програма заходів] / за матеріалами Укр. ін-ту книги // Голос України : [інтернет-версія]. – 2025. – 17 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 18.03.2025.
<https://www.golos.com.ua/article/382900>.

180. Вірші маловідомих поетів Розстріляного відродження [в межах проєкту #нечитані_вірші, який реалізується Благодійним фондом «МХП–Громаді» до Національного тижня читання поезії] з'явилися в подкастах на [платформі] MEGOGO [Електронний ресурс] // Україна молода : [інтернет-версія]. – 2025. – 19 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.03.2025.
<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/188505/>.

181. Книжкова мобілізація: [письменник-белетрист, сценарист] Андрій Кокотюха передав бійцям Сталевої сотки [Збройних сил України] свій роман [«Точка виходу»] [Електронний ресурс] // Волин. новини : інформ. агентство : [сайт]. – 2025. – 3 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 03.03.2025.
<https://www.volynnews.com/news/all/knyzhkova-mobilizatsiia-andriy-kokotiukha-peredav-biytsiam-stalevoyi-sotky-svii-roman/>.

182. Стартував проєкт «Велике читання 2025. Рівненщина читає поезію у пікселі» [Електронний ресурс] : [про проєкт та його мету] // Район. Культура : [сайт]. – 2025. – 19 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 20.03.2025.
<https://kultura.rayon.in.ua/news/791470-startuvav-proekt-velike-chitannya-2025-rivnenshchina-chitae-poeziyu-u-pikseli>.

¹ Див. також: Петренко-Цеунова, Ольга. Читання як форма спротиву в окупації [Електронний ресурс] / Ольга Петренко-Цеунова // Укр. тиждень : [інтернет-журн.]. 2025. 24 берез. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 26.03.2025. <https://tyzhden.ua/chytannia-iak-forma-sprotyvu-v-okupatsii/>.

183. У Луцьку стартував Всеукраїнський тиждень дитячого читання [Електронний ресурс] // Район. Луцьк : [сайт]. – 2025. – 27 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.03.2025.

<https://lutsk.rayon.in.ua/news/793383-u-lutsku-startuvav-vseukrainskiy-tizhden-dityachogo-chitannya>.

184. Українські читацькі клуби в тилу ворога: як вони працюють під час війни [Електронний ресурс] / Анастасія Євдокимова, Юлія Лисюк, Ольга Бабчук, Ганна Улюра ; [інтерв'ю записала] Ярина Скуратівська // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 28 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3975874-ukrainski-citacki-klub-i-v-tilu-voroga-voni-pracuut-pid-cas-vijni.html>.

Модераторки читацьких клубів в Україні різних форматів про сучасні читацькі клуби, зокрема і підпільні, які функціонують на тимчасово окупованих територіях, їхні підходи до роботи, відвідувачів та проблеми.

185. Чуй, Анастасія. Як ми рефлексуємо над прочитаним? Дискусія про читацькі щоденники, книжкові клуби та культуру читання [Електронний ресурс] / Анастасія Чуй // Сенсор : медіа про культуру : [сайт]. – 2025. – 26 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.03.2025.

<https://sensormedia.com.ua/books/yak-my-refleksuyemo-nad-prochytanym-dyskusiya-pro-chytaczki-shhodennyky-knyzhkovi-kluby-ta-kulturu-chytannya/>.

Про учасників і питання, обговорені під час панельної дискусії «Як ми рефлексуємо свої читацькі досвіди?» в м. Івано-Франківську.

186. Яких книжок потребують українські бібліотеки [Електронний ресурс] : [результати опитування «Читання під час війни: бібліотечні реалії та виклики», проведеного Благодійним фондом «Бібліотечна країна»] // Читомо: культура читання і мистецтво книговидавання : [портал]. – 2025. – 3 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.03.2025.

<https://chytomo.com/iakykh-knyzhok-potrebuiut-ukrainski-biblioteky/>.

187. Які книжки найпопулярніші в бібліотеках серед військових і переселенців [Електронний ресурс] : [результати опитування «Читання під час війни: бібліотечні реалії та виклики», проведеного Благодійним фондом «Бібліотечна країна»] // Читомо: культура читання і мистецтво книговидавання : [портал]. – 2025. – 3 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.03.2025.

<https://chytomo.com/iaki-knyzhky-najpopuliarnishi-v-bibliotekakh-sered-vijskovykh-i-pereselentsiv/>.

Див. № 110.

ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО. КНИГОЗНАВСТВО. ВИДАВНИЧА СПРАВА

188. Андрушко, Анастасія. Харків, Івано-Франківськ і міста Львівщини: які нові книгарні з'явилися в Україні [Електронний ресурс] / Анастасія Андрушко, Олеся Бойко // Читомо: культура читання і мистецтво книговидавання : [портал]. – 2025. – 4 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 05.03.2025.

<https://chytomo.com/kharkiv-ivano-frankivsk-i-mista-lvivshchyny-iaki-novi-knyharni-ie-ne-v-stolytsi/>.

189. Бойко, Олеся. Які 20 українських видавництв випустили найбільше книжок у 2024 році [Електронний ресурс]/ Олеся Бойко // Читомо: культура читання і мистецтво книговидавання : [портал]. – 2025. – 24 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 25.03.2025.

<https://chytomo.com/iaki-20-ukrainskykh-vydavnytstv-vypustyly-najbilshe-knyzhok-u-2024-rotsi/>.

190. Видавництво «Контур»: «Ми намагалися врахувати інтереси людей, за якими спостерігали, аби уникнути жесту в порожнечу» [Електронний ресурс]/ Роман Оксенюк, Анастасія Холявка, Юлія Куліш, Володимир Євтушенко ; [розмовляв] Ілля Левченко // LB.ua : [сайт]. – 2025. – 14 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 14.03.2025.

https://lb.ua/culture/2025/03/14/665481_vidavnitstvo_kontur_mi.html.

Команда нового видавництва «Контур» про ініціативу Café Philosophique Lviv, з якого виросло видавництво, його діяльність, дебати щодо перекладних термінів й упередження щодо байдужості українців до філософської літератури.

191. Герасимова, Анастасія. Нобель, Букер, Пулітцер: книжки-переможці міжнародних премій, видані українською [Електронний ресурс] / Анастасія Герасимова // Дзеркало тижня. Україна : [інтернет-версія]. – 2025. – 2 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 03.03.2025.

<https://zn.ua/ukr/CULTURE/nobel-buker-pulittser-knizhki-peremozhtsi-mizhnarodnikh-premij-vidani-ukrajinskoju.html>.

Про твори іноземних письменників, відзначені літературними преміями у різні роки, які можна почитати українською.

192. Гончарова, Анастасія. Історія, якій близько 150 років. Як виживає легендарна книгарня НТШ [Наукового товариства ім. Тараса Шевченка] у Львові [Електронний ресурс]/ Анастасія Гончарова// Твоє місто : медіахаб : [портал]. – 2025. – 28 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 28.03.2025.

https://tvoemisto.tv/exclusive/nadzvychayno_skladno_yak_vyzhyvaie_legendarna_knygarnya_ntsh_u_lvovi_174642.html.

193. Горlach, Поліна. Друкарню «Фактор-друк» [м. Харків] повністю відновили: як виглядає новий цех [Електронний ресурс] / Поліна Горlach // Суспільне. Культура : [сайт]. – 2025. – 20 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 26.03.2025.

<https://suspilne.media/culture/975077-drukarnu-faktor-druk-povnistu-vidnovili-ak-vigladae-novij-ceh/>.

194. Заблоцька, Оксана. «ВСЛ» [«Видавництво Старого Лева»] підвищує ціни на книжки: але чи зросте вартість в інших видавництвах [Електронний ресурс]/Оксана Заблоцька // Суспільне. Культура : [сайт]. – 2025. – 31 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://suspilne.media/culture/982643-vs-l-pidvisue-cini-na-knizki-ale-ci-zroste-vartist-v-insih-vidavnictvah/>.

Коментарі представників українських видавництв стосовно збільшення вартості друкованої продукції, а також коментар щодо ситуації з переоцінкою книжок у мережі книгарень «Є».

195. Зарудко, Ігор. Про наслідки обстрілу, розвиток мережі та головні здобутки українського книговидання: інтерв'ю з директором «КнигоЛенду» Ігорем Зарудком [Електронний ресурс] / Ігор Зарудко ; [інтерв'ю вела] Юлія Юліна // Еспreso : [сайт]. – 2025. – 3 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.03.2025.

<https://espresso.tv/kultura-pro-naslidki-obstrilu-rozvitok-merezhi-ta-golovni-zdobutki-ukrainskogo-knigovidannya-intervyu-z-direktorom-knigolendu-igorem-zarudkom>.

196. Катаєва, Марія. 31 найкраще видання: Всеукраїнський рейтинг «Книжка року» оголосив лауреатів за 2024 рік [Електронний ресурс] / Марія Катаєва // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2025. – 2 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.03.2025.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/109319/>.

197. Нестелєєв, Максим. «Коротка історія довгої війни» в картинках, фактах і емоціях [Електронний ресурс] / Максим Нестелєєв // Укр. тиждень : [інтернет-журн.]. – 2025. – 28 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://tyzhden.ua/korotka-istoriia-dovhoi-vijny-v-kartynkakh-faktakh-i-emotsiakh/>.

Про мальовис «Коротка історія довгої війни», створений художницею і культурологинєю М. Найем у співпраці з ілюстраторами Ю. Вус та І. Купібідою. Права на його видання продані в Польщі, Фінляндії, Німеччині і Франції.

198. Нестелєєв, Максим. III, аудіоформат, молоді читачі – найактуальніші питання видавничої галузі [Електронний ресурс] / Максим Нестелєєв // Укр. тиждень : [інтернет-журн.]. – 2025. – 15 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 17.03.2025.

<https://tyzhden.ua/shi-audioformat-molodi-chytachi-najaktualnishi-pytannia-vydavnychoi-haluzi/>.

199. Никифорова, Анастасія. Нові українські видавництва: на що чекати найближчим часом [Електронний ресурс] : [про сім українських видавництв, які нещодавно почали працювати] / Анастасія Никифорова // Сенсор : медіа про культуру : [сайт]. – 2025. – 14 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 17.03.2025.

<https://sensormedia.com.ua/books/novi-ukrayinski-vydavnyctva-na-shho-chekaty-najblyzhchym-chasom/>.

200. Петренко-Цеунова, Ольга. Видання класики як предмет інтер'єру: що не так [Електронний ресурс] / Ольга Петренко-Цеунова // Укр. тиждень : [інтернет-журн.]. – 2025. – 11 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 12.03.2025.

<https://tyzhden.ua/vydannia-klasyky-iak-predmet-inter-ieru-shcho-ne-tak/>.

201. Скандал навколо книгарні на проспекті Шевченка: що відомо [Електронний ресурс] // Високий Замок : [інтернет-версія]. – 2025. – 25 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 25.03.2025.

<https://wz.lviv.ua/news/530046-skandal-navkolo-knigarni-na-prospekti-shevchenka-shcho-vidomo>.

Про комплекс заходів, здійснених для врегулювання ситуації навколо ТЗОВ «Українська книгарня» у м. Львові після громадського резонансу та перевірок.

202. У Харкові відкрилася фірмова книгарня-каварня [«Книгоукриття»] видавництва Олександра Савчука [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 2 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 03.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3966035-u-harkovi-vidkrilasa-firmova-knigarnakavarna-vidavnictva-oleksandra-savcuka.html>.

203. Хмельовська, Оксана. Оксана Хмельовська: Перевага «Читомо» у тому, що у часи нервових потрясінь ми дбаємо про спокій наших читачів [Електронний ресурс] / Оксана Хмельовська ; [розмовляла] Марина Баранівська // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2025. – 17 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 17.03.2025.

<https://detector.media/community/article/239114/2025-03-17-oksana-khmelovska-perevaga-chytomo-u-tomu-shcho-u-chasy-nervovykh-potryasin-my-dbaiemo-pro-spokiy-nashykh-chytachiv/>.

Головна редакторка видання «Читомо» про його діяльність, співпрацю із західними медіа, зміни на книжковому ринку та свої побажання і вимоги до нинішнього очільника МКСКУМ. Точицького.

204. Хмельовська, Оксана. Які видавництва у 2024 році видавали книжки найбільшими накладками [Електронний ресурс] / Оксана Хмельовська, Олеся Бойко // Читомо: культура читання і мистецтво книговидавання : [портал]. – 2025. – 25 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 26.03.2025.

<https://chytomo.com/iaki-vydavnytstva-u-2024-rotsi-vydavaly-knyzhky-najbilshymy-nakladamy/>.

205. Які українські книжки перекладуть іноземними мовами у 2025 році [у межах програми підтримки перекладів Українського інституту книги Translate Ukraine] [Електронний ресурс] / [Укр. ін-т книги] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 29 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3976289-aki-ukrainski-knizki-perekladut-inozemnimi-movami-u-2025-roci.html>.

206. Forbes назвав 5 найприбутковіших українських видавців [Електронний ресурс] : [перелік видавництв, які мали найкращі показники фінансової звітності за 2024 рік] // Читомо: культура читання і мистецтво книговидавання : [портал]. – 2025. – 14 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 17.03.2025.

<https://chytomo.com/forbes-nazvav-5-najprybutkovishykh-ukrainskykh-vydavtsiv/>.

Див. № 49, 110, 113, 115, 166.

Український інститут книги

207. Які книгарні приєднались до програми «Книга – список» [Електронний ресурс] : [про оновлення Українським інститутом книги списку

книгорозповсюджувачів програми державної підтримки «єКнига»] // Читомо: культура читання і мистецтво книговидавання : [портал]. – 2025. – 14 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 17.03.2025.

<https://chytomo.com/iaki-knyharni-priednals-do-prohramy-ieknyha-spysok/>.

Див. № 180, 205.

Фестивалі, форуми видавців, книжкові виставки-ярмарки

208. Большакова, Анастасія. Відбулося відкриття українського стенда на Лейпцизькому книжковому ярмарку [Німеччина] [Електронний ресурс] / Анастасія Большакова // Укр. правда. Життя : [інтернет-вид.]. – 2025. – 27 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://life.pravda.com.ua/culture/vidbulosya-vidkrittya-ukrajinskogo-stendu-na-leypcizkomu-knizhkovomu-yarmarku-307200/>.¹

209. Запека, Віталій. У Полтаві відбудеться книжковий фестиваль [Електронний ресурс] / Віталій Запека ; [записала] Олеся Бойко // Читомо: культура читання і мистецтво книговидавання : [портал]. – 2025. – 19 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.03.2025.

<https://chytomo.com/u-poltavi-vidbudetsia-knyzhkovyj-festyval/>.

Організатор фестивалю, письменник і військовий про учасників і програму події.

210. Україна матиме національний стенд на Болонській виставці дитячої книжки [Італія] [Електронний ресурс] : [про програму Національного стенду України, організованого Українським інститутом книги, та презентацію заходів міжнародного фестивалю «Книжковий Арсенал»] // Читомо: культура читання і мистецтво книговидавання : [портал]. – 2025. – 29 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://chytomo.com/ukraina-matyme-natsionalnyj-stend-na-bolonskomu-iarmarku-dytiachoi-knyzhky/>.²

Лондонський книжковий ярмарок (Велика Британія)

211. Здоровило, Тарас. Книжковий ярмарок в Лондоні зі стендом України відвідав [посол України у Великій Британії та колишній головнокомандувач ЗСУ Валерій] Залужний – анонсував нову книгу [Електронний ресурс] : [про український стенд на ярмарку] / Тарас Здоровило // Україна молода : [інтернет-

¹ Див. також: Оголосили програму України на Лейпцизькому книжковому ярмарку [Німеччина] [Електронний ресурс]// Читомо: культура читання і мистецтво книговидавання : [портал]. 2025. 17 берез. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 18.03.2025. <https://chytomo.com/oholosyly-prohramu-ukrainy-na-lejptsyzkomu-knyzhkovomu-iarmarku-2/>.

² Див. також: Ропасева, Жанна. «Книжковий Арсенал» буде представлений на Болонському книжковому ярмарку 2025 [Італія] [Електронний ресурс] : [про програму Національного стенду України, організованого Українським інститутом книги] / Жанна Ропасева // bit.ua : [онлайн-журн.]. 2025. 25 берез. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 25.03.2025. <https://bit.ua/2025/03/knyzhkovyj-arsenal-bude-predstavlenyj-na-bolonskomu-knyzhkovomu-yarmarku-2025/>; Україна на Болонському ярмарку дитячої книги 2025 [Електронний ресурс]// Укр. літ. газ. : [інтернет-версія]. 2025. 31 берез. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 31.03.2025. <https://litgazeta.com.ua/news/ukraina-na-bolonskomu-iarmarku-dytiachoi-knyhy-2025/>.

версія]. – 2025. – 13 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 13.03.2025.

<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/188405/>.

212. Муха, Ольга. Україна на книжковій виставці в Лондоні: крихкість присутності [Електронний ресурс] : [про хід та підсумки участі України у ярмарку] / Ольга Муха // Читомо: культура читання і мистецтво книговидавання : [портал]. – 2025. – 18 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.03.2025.

<https://chytomo.com/nasha-prysutnist-ne-systemna-ukraina-na-knyzhkovij-vystavtsi-v-londoni/>.

213. На Лондонському книжковому ярмарку відкрився український стенд [Електронний ресурс] // Читомо: культура читання і мистецтво книговидавання : [портал]. – 2025. – 11 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 12.03.2025.

<https://chytomo.com/na-londonskomu-knyzhkovomu-iarmarku-rozpochav-robotu-ukrainskyj-natsionalnyj-stend/>.

Див. № 198.

Міжнародне співробітництво

Див. № 197, 211–213.

МУЗЕЙНА СПРАВА. МУЗЕЄЗНАВСТВО. ЗАПОВІДНИКИ

214. Бадюк, Олена. «Є небезпека появи окупантів»: як рятують музейні цінності на півдні [Електронний ресурс] : [за яким механізмом музейні експонати вивозять до безпечних місць і як у цьому процесі беруть участь безпосередньо музеї, розташовані у Херсонській і Запорізькій областях] / Олена Бадюк, Дарина Довгоп'ята // Радіо Свобода : [сайт]. – 2025. – 18 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані, відеозапис. – Дата звернення: 19.03.2025.

<https://www.radiosvoboda.org/a/novyny-pryazovya-evakuatsiya-muzeynykh-tsinnostey-pivden/33350542.html>.

215. Костенко, Андріана. На Сумщині спроба зберегти культурні пам'ятки зараз здійснюється силами самих музейників, – керівниця Центру соцдосліджень [Андріана] Костенко [Електронний ресурс] / Андріана Костенко ; [записала] Марина Ключова // Еспресо : [сайт]. – 2025. – 20 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 20.03.2025.

<https://espresso.tv/kultura-na-sumshchini-sproba-zberegiti-kulturni-pamyatki-zaraz-zdiysnyuetsya-silami-samikh-muzeynikiv-kerivnitsya-tsentru-sotsdoslidzhen-kostenko>.

216. Марненко, Аліна. Простіше сформулювати коректне ставлення до незрячих у дітей, ніж змінювати у дорослих, – співзасновниця музею у темряві Аліна Марненко [Електронний ресурс] / Аліна Марненко ; [розмову вела] Марія Катаєва // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2025. – 13 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 16.03.2025.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/109762/>.

Співзасновниця Музею у темряві «Третя після опівночі» (м. Київ) про специфіку роботи закладу, його відвідувачів та благодійні проєкти.

217. Пругло, Світлана. Музеї у спадок від творців гончарної епохи [Електронний ресурс] / Світлана Пругло // Зоря Полтавщини : [інтернет-версія]. – 2025. – 6 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.03.2025.

<http://zorya.poltava.ua/muzei-u-spadok-vid-tvorciv-goncharnoi-epohi/>.

Про створення меморіальних музеїв-садиб гончарів М. Пошивайла та В. Омеляненка працівниками Нац. музею-заповідника українського гончарства в Опішному (Полтавська обл.), офіційне відкриття яких планується в травні та серпні 2025 р. на річницю від дня народження майстрів.

218. Сагайдак, Ольга. Евакуація музейних колекцій з прифронтових регіонів. Розмова з головою правління Коаліції дієвців культури Ольгою Сагайдак [Електронний ресурс] : [про те, як рятувати музейні колекції, хто несе відповідальність за втрачені твори мистецтва, та чи є в Україні дієвий механізм превентивної евакуації] / Ольга Сагайдак ; [розмовляла] Мирослава Барчук // Еспресо : [сайт]. – 2025. – 24 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 25.03.2025.

<https://espresso.tv/kultura-evakuatsiya-muzeynikh-kolektsiy-z-prifrontovikh-regioniv-rozmova-z-golovoyu-pravlinnya-koalitsii-dievtsiv-kulturi-olgoyu-sagaydak>.

219. У Львові презентували віртуальний музей [генерал-хорунжого УПА] Романа Шухевича [створений на основі панорам і 3D-моделей експонатів знищеного росіянами музею в Білогорщі] [Електронний ресурс] / [пресслужба Львівської ОВА] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 8 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3968391-u-lvovi-prezentovali-virtualnij-muzej-romana-suhevica.html>.

Див. № 10, 44, 94, 122.

Фестивалі, конкурси, міждисциплінарні проєкти, конференції, семінари

220. Конференція «Після Донбасу» [присвячена збереженню, дослідженню та репрезентації сучасного мистецтва й культури Луганської та Донецької областей]: 23–25 березня [м. Київ] [Електронний ресурс] // ArtsLooker : [платформа]. – 2025. – 20 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.03.2025.

<https://artslooker.com/konferentsiia-pislia-donbasu-23-25-bereznia/>.

Про ключові теми і організаторів конференції, у фокусі якої – мистецькі, музейні та кураторські практики, а також культурні інституції та спільноти, що глибоко пов'язані з регіоном і перебувають у вимушеному переміщенні через агресивну російську війну проти України.

Міжнародне співробітництво

221. Глебова, Ірина. Куди йдуть «Сліпі»: [заступниця директора з наукової роботи Одеського музею західного та східного мистецтва] про виставку «Одеса –

Берлін. Європейський живопис XVI–XIX століть» [у берлінській «Gemäldegalerie» (Німеччина)] [Електронний ресурс] / Ірина Глебова ; [розмовляла] Марія Гудима // ArtsLooker : [платформа]. – 2025. – 21 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 24.03.2025.
<https://artslooker.com/kudy-ydut-slipi-pro-vystavku-odesa-berlin-yevropeyskyy-zhyvopys-xvi-xix-stolit/>.

222. Катаєва, Марія. [Національний заповідник] Софія Київська домовляється зі Швецією про новітні дослідження мощей дружини Ярослава Мудрого Інгігерди [та про встановлення в м. Осло пам'ятника Єлизаветі Ярославні (Еллісів), доньки князя Ярослава Мудрого, яка стала королевою Норвегії] [Електронний ресурс] / Марія Катаєва // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2025. – 26 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 30.03.2025.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/110324/>.

223. Кашуба-Вольвач, Олена. Український модернізм підкорив Європу – розповідає мистецтвознавиця Олена Кашуба-Вольвач [Електронний ресурс] / Олена Кашуба-Вольвач ; [розмовляла] Валентина Самченко // Україна молода : [інтернет-версія]. – 2025. – 26 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 26.03.2025.

<https://umoloda.kyiv.ua/number/3951/164/188595/>.

Мистецтвознавиця, завідувачка наукового відділу мистецтва XIX – початку XX ст. Нац. худож. музею України (м. Київ) про виставку «В епіцентрі бурі. Модернізм в Україні, 1900–1930-ті» у музеї, її покази за кордоном та про представлені в експозиції твори.

224. Одеський [національний] художній [музей] долучився до спільноти європейських музеїв [NEMO] [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 11 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 11.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3969262-odeskij-hudoznij-dolucivsa-do-spilnoti-evropejskih-muzeiv.html>.

225. У [Національному історико-меморіальному] заповіднику «Биківнянські могили» [м. Київ] вшанували пам'ять поляків, яких розстріляла радянська влада [Електронний ресурс] : [про меморіальні заходи, які відбулись за участі міністра культури та стратегічних комунікацій України Миколи Точицького та міністерки культури і національної спадщини Республіки Польща Ганни Врублевської, представників українського та польського урядів, родин загиблих] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 5 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 05.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3967142-u-zapovidniku-bikivnanski-mogili-vsanuvati-pamat-polakiv-akih-rozstrilala-radanska-vlada.html>.

226. Українців і поляків більше речей об'єднує, ніж ділить – міністр культури Польщі [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 5 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 05.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3967241-ukrainciv-i-polakiv-bilse-recej-obednue-niz-dilit-ministr-kulturi-polsi.html>.

Коментар міністерки культури і національної спадщини Республіки Польща Г. Врублевської польським ЗМІ під час меморіальних заходів у Нац. історико-меморіальному заповіднику «Биківнянські могили» (м. Київ) до 85-х роковин Катинського злочину.

Див. № 153, 208, 237.

Робота музеїв інших країн

Див. № 104.

Організація та управління в галузі музейної справи

227. Жукова, Олена. Чому ваш музей порожній? Секрети успішного культурного туризму [Електронний ресурс] / Олена Жукова // Дзеркало тижня. Україна : [інтернет-версія]. – 2025. – 22 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 24.03.2025.

<https://zn.ua/ukr/ART/chomu-vash-muzej-porozhnij-sekreti-uspishnoho-kulturnoho-turizmu.html>.

Експертка Укр. культурного фонду з культурної спадщини та туризму, кандидатка історичних наук в галузі музеєзнавства і пам'яткознавства про музейні моделі та експозиційні методики, необхідність активнішого залучення місцевих громад до створення та підтримки музейних проєктів.

228. Максимів, Юрій. «Факт залишається фактом: роботи з відновлення музею Шухевича не розпочаті» [Електронний ресурс] / Юрій Максимів // Високий Замок : [інтернет-версія]. – 2025. – 4 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.03.2025.

<https://wz.lviv.ua/news/528935-fakt-zalyshaietsia-faktom-roboty-z-vidnovlennia-muzeiu-shukhevycha-ne-rozpochati>.

Допис Голови правління ГО «Об'єднана організація побратимів по зброї», ветерана війни, полковника ЗСУ у Facebook щодо причин того, чому не розпочато роботи з відновлення Музею генерал-хорунжого УПА Р. Шухевича (філії Львівського історичного музею) та з вимогою негайного відновлення музею.

229. У Києві на ВДНГ планують створити Музей радянської пропаганди [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 20 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 20.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3972965-u-kievi-na-vdng-planuut-stvoriti-muzej-radanskoi-propagandi.html>.

Про оголошення Нац. комплексом «Експоцентр України» (м. Київ) конкурсу на дослідження історії та концепції ВДНГ як радянського ідеологічного простору, що стане основою для створення Музею монументальної пропаганди.

Див. № 125.

Основні напрями діяльності музеїв, заповідників, закладів музейного типу

Музейні фонди

230. Здоровило, Тарас. Артефакти IV–V століття [вилучені] з «чорного» ринку передані Нацмузею історії України [м. Київ], фото [Електронний ресурс] / Тарас Здоровило // Україна молода : [інтернет-версія]. – 2025. – 23 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 24.03.2025.

<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/188545/>.

231. Здоровило, Тарас. Митники Києва передали культурні цінності музеям, фото [Електронний ресурс] / Тарас Здоровило // Україна молода : [інтернет-версія]. – 2025. – 31 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/188668/>.

Про поповнення фондів Донецького обл. худож. музею двома старовинними іконами XIX – поч. XX ст. та Нац. історико-етнографічного заповідника «Переяслав» (м. Переяслав, Київська обл.) бронзовим хрестом-енколпіоном XII–XIII ст. Культурні цінності було вилучено Київською митницею під час спроби їх незаконного вивезення за кордон.

232. Катаєва, Марія. До фондів [Національного заповідника] «Софії Київської» передали скульптуру «Жах» [Електронний ресурс] : роботу створив майстер художньої кераміки, український грузин Гія Міміношвілі / Марія Катаєва // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2025. – 8 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 11.03.2025.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/109573/>.

233. Нове поповнення Музею української діаспори [(м. Київ) дереворитом «Дмитро Бортнянський» художника Якова Гніздовського. Твір був придбаний для музею Міжнародним благодійним фондом світових українців «Діаспора» на благодійному онлайн-аукціоні «Гніздовський для війська», організованому родиною мистця та львівською галереєю «Shum» на підтримку ЗСУ й потреби Головного управління розвідки України] [Електронний ресурс] // Укр. погляд : [інтернет-вид.]. – 2025. – 10 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.03.2025.

<https://ukrpohliad.org/culture/nove-popovnennya-muzeyu-ukrayinskoyi-diaspory.html>.

234. Чернівецький [обласний краєзнавчий] музей отримав колекцію артефактів, вилучених [працівниками Київської митниці] у контрабандистів [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 4 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3966762-cerniveckij-muzej-otrimav-kolekciu-artefaktiv-vilucenih-u-kontrabandistiv.html>.

Див. № 75, 218.

Виставкова діяльність, експозиції

235. Асадчева, Тетяна. Корифеї української культури у Китаєві: столичний музей [Меморіальний музей Лесі Українки] демонструє пізнавальну експозицію [«Корифеї української культури у Китаєві»] [Електронний ресурс] / Тетяна

Асадчева // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2025. – 17 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 22.03.2025.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/109958/>.

236. Асадчева, Тетяна. Столичний музей [історії міста Києва] презентує самотній артпроект [«Хто вам сказав, що я слабка?»] з фондів Музею історії міста Києва та його філії – Музею української діаспори, галереї «НЮ АРТ» і приватної колекції Юрія Гуцу] про жінок, які надихають [Електронний ресурс] / Тетяна Асадчева // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2025. – 8 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 11.03.2025.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/109561/>.

237. Асадчева, Тетяна. FOR FREEDOM: Музей війни [Національний музей історії України у Другій світовій війні (м. Київ) на виставці «FOR FREEDOM» / «ЗАДЛЯ СВОБОДИ»] презентує історії іноземних добровольців, які захищають Україну. [Проект реалізовано музеєм у співпраці з Фондом R. T. Weatherman Foundation] [Електронний ресурс] / Тетяна Асадчева // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2025. – 11 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 15.03.2025.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/109703/>.¹

238. Гудима, Марія. Сучасне мистецтво змінює адресу [Електронний ресурс] / Марія Гудима // Вечір. Одеса : [інтернет-версія]. – 2025. – 13 берез. (№ 19–20). – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 13.03.2025.

<http://vo.od.ua/rubrics/kultura/51017.php>.

*Виставка «Міражі Каліпсо: Полонений глибинами Дмитро Дульфана» робіт графіка, автора світлових скульптур, об'єктів, інсталяцій, перформансів Д. Дульфана (1971–2024) у новій будівлі Музею сучасного мистецтва Одеси.*²

239. Здоровило, Тарас. Яскравий світ шістдесятниці Любові Панченко: у Музеї історії Києва представили проєкт «Всесвіт Любові» [присвячений художниці, дизайнерці, шістдесятниці Любові Панченко (1938–2022), а також про творчий і життєвий шлях мисткині] [Електронний ресурс] / Тарас Здоровило // Україна молода : [інтернет-версія]. – 2025. – 5 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 05.03.2025.

<https://umoloda.kyiv.ua/number/3948/164/188240/>.

240. Марків, Наталка. Війна і Янголи: у київському [Державному] музеї іграшки відкрилася особлива виставка ляльок [«Янголи і Люди» – героїв вистави «Історія про Янгола і Людину» харківського Малого театру маріонеток] [Електронний ресурс] / Наталка Марків // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2025. – 22 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.03.2025.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/110135/>.

241. Марків, Наталка. Єврейське містечко в мініатюрі: в [Державному] музеї іграшки відкрили незвичну експозицію [авторських ляльок з колекції

¹ Див. також: Зборовський, Анатолій. Іноземним захисникам України присвячується [Електронний ресурс] / Анатолій Зборовський // Крим. світлища : [інтернет-версія]. 2025. 7 берез. (№ 10). Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 07.03.2025. <http://www.svitlytsia.crimea.ua/index.php?section=article&artID=26790>.

² Див. також: Міражі Каліпсо: Полонений глибинами Дмитро Дульфана [Електронний ресурс] // МІТЕЦ: сучасне мистецтво України : [портал]. 2025. 10 берез. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 11.03.2025. <https://mitec.ua/mirazi-kalipso-poloneny-glybynamy-dmytro-dulfan/>.

Благодійного фонду імені Шолом-Алейхема]. Фото [Електронний ресурс] / Наталка Марків // Вечір. Київ : [інтернет-версія]. – 2025. – 8 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 12.03.2025.

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/109521/>.

242. Мистецтво, що об'єднує покоління: у музеї на Волині відкрили виставку друга родини Косачів [Електронний ресурс] // Волинь-нова : [інтернет-версія]. – 2025. – 21 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.03.2025.

<https://www.volyn.com.ua/news/285357-mystetstvo-shcho-ob-iednuie-pokolinnia-u-muzei-na-volyni-vidkryly-vystavku-druha-rodynykosachiv>.

Виставка «Митець землі Волинської» в Колодяжненському літературно-меморіальному музеї Лесі Українки (с. Колодяжне, Волинська обл.). До 155-річчя від дня народження художника, педагога, культурного діяча А. Лазарчука (1870–1934).

243. Шершень, Ольга. «Не тільки ми страждаємо в цьому світі». У Луцьку виставили найкращі документальні фото з усього світу [Електронний ресурс] / Ольга Шершень // Волин. новини : інформ. агентство : [сайт]. – 2025. – 5 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 05.03.2025.

<https://www.volynnews.com/news/all/ne-tilky-my-strazhdayemo-v-tsomu-sviti-u-lutsku-vystavyly-naykrashchi-dokumentalni-foto-z-usoho-svitu/>.

Фотовиставка 129 робіт переможців конкурсу World Press Photo – 2024 у Музеї сучасного укр. мистецтва Корсаків (м. Луцьк).

244. Самченко, Валентина. Славу примножувати справами. 14 років гетьманування Кирила Розумовського на виставці у Софії Київській [Електронний ресурс] / Валентина Самченко // Україна молода : [інтернет-версія]. – 2025. – 26 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 26.03.2025.

<https://umoloda.kyiv.ua/number/3951/196/188577/>.

Про відкриття виставки «Славу примножувати справами. Гетьман Кирило Розумовський», присвяченої останньому гетьману Лівобережної України К. Розумовському (1728–1803), та створеної за участі національних заповідників: «Софія Київська», «Гетьманська столиця» (м. Батурин, Чернігівська обл.) та «Чернігів стародавній».¹

245. Шелест, Ірма. Ремесла, що живуть: унікальна виставка культурної спадщини України [Електронний ресурс] : [про виставку, що відкривається в Національному музеї декоративного мистецтва України (м. Київ) та присвячена темі декоративного мистецтва в Національному переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України та Репрезентативному списку нематеріальної культурної спадщини людства ЮНЕСКО] // Life.kyiv.ua : [онлайн-платформа]. – 2025. – 27 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.03.2025.

¹Див. також: У Києві [Національному заповіднику «Софія Київська»] відкрили виставку про гетьмана Кирила Розумовського [Електронний ресурс] // Район. Історія : [сайт]. 2025. 20 берез. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 21.03.2025. <https://history.rayon.in.ua/news/791611-u-kievi-vidkrili-vistavku-pro-getmana-kirila-rozumovskogo>.

<https://life.kyiv.ua/news/skarbi-scho-ozhivayut-u-kivi-vidkrivatsya-vistavka-spadschini-yunesko.1>

246. Стахів, Андріана. Від Новаківського до Лободи: «Львівський код» презентували у Національному музеї Шептицького [Електронний ресурс] / Андріана Стахів // Еспресо : [сайт]. – 2025. – 29 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://zahid.espreso.tv/kultura-vid-novakivskogo-do-lobodi-lvivskiy-kod-prezentuvali-u-natsionalnomu-muzei-sheptitskogo>.

Виставка «Львівський код: мистецькі рефлексії» у Нац. музеї у Львові ім. Андрея Шептицького. В експозиції – твори з колекції київської галереї «НЮ АРТ» та фонду музею.

247. Стахів, Андріана. У Львові [Центрі архітектури, дизайну та урбаністики «Порохова Вежа»] виставкою [«Бахмут – обличчя геноциду 1942|2022»] розповідають історію двох знищень Бахмута. Фото. [Організатори та автори ідеї проєкту – команда Національного історико-меморіального заповідника «Бабин Яр» (м. Київ)] [Електронний ресурс] / Андріана Стахів // Еспресо : [сайт]. – 2025. – 16 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 17.03.2025.

<https://zahid.espreso.tv/kultura-u-lvovi-vistavkoyu-rozpovidayut-istoriyu-dvokh-znishchen-bakhmuta-foto>.

248. Тарнавська, Оксана. Роман Сельський. Відомий та невідомий [Електронний ресурс] : у Музеї Володимира Патики [м. Львів] відкрили виставку робіт [українського живописця, графіка, педагога] Романа Сельського [(1903–1990)] з приватних колекцій / Оксана Тарнавська // Високий Замок : [інтернет-версія]. – 2025. – 6 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 06.03.2025.

<https://wz.lviv.ua/news/529085-roman-selskyi-vidomyi-ta-nevidomyi>.

249. У Кропивницькому [Музеї мистецтв] презентували експонати проєкту «Культурна спадщина Маріуполя» [– макет Донецького академічного обласного драматичного театру в м. Маріуполі та картини мешканців міста] [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 13 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 13.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3970342-u-kropivnickomu-prezentuvali-ekspوناتi-proektu-kulturna-spadsina-mariupola.html>.

250. У Луцьку [Музеї волинської ікони] відкрилася виставка сакрального мистецтва XVIII століття [Електронний ресурс] // Волинь-нова : [інтернет-версія]. – 2025. – 21 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.03.2025.

<https://www.volyn.com.ua/news/285232-u-lutsku-vidkrylas-ia-vystavka-sakralnoho-mystetstva-xviii-stolittia>.

¹Див. також: Ропасева, Жанна. У Києві [Національному музеї декоративного мистецтва України] відкрилась виставка [«Ремесла, що живуть»] українських ремесел, визнаних світовою спадщиною ЮНЕСКО [Електронний ресурс] / Жанна Ропасева // bit.ua : [онлайн-журн.]. 2025. 28 берез. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення : 31.03.2025. <https://bit.ua/2025/03/u-kyievi-vidkrylas-vystavka-ukrayinskyh-remesel-vyznanyh-svitovoyu-spadschynoyu-yunesko/>.

Виставка «Живопис західноєвропейської традиції XVIII ст. з колекції Волинського краєзнавчого музею».

251. У Львові [Львівському історичному музеї] розпочався виставковий проєкт про Романа Шухевича (фото) [Електронний ресурс]// Високий Замок : [інтернет-версія]. – 2025. – 5 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 05.03.2025.

<https://wz.lviv.ua/news/529034-u-lvovi-rozpochavsia-vystavkovyi-proiekt-pro-romana-shukhevycha>.

Про виставковий проєкт «Воля і Україна – Життєвий девіз Романа Шухевича» до 75-х роковин з дня загибелі головного командира УПА, генерал-хорунжого Р. Шухевича.

252. У миколаївському [обласному] художньому музеї [імені Василя Верещагіна] відкрили персональну виставку [«Графіка, рисунок, живопис» творів художника] Валерія Купцова [(1935–2021)] [Електронний ресурс] // Район. Миколаїв : [сайт]. – 2025. – 20 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 21.03.2025.

<https://mykolaiv.rayon.in.ua/news/791824-u-mikolaivskomu-khudozhnomu-muzei-vidkrili-personalnu-vistavku-valeriya-kuptsova>.

253. У Національному музеї літератури України [(м. Київ)] відкрилася виставка [«Вікно у світ»] до 100-ліття від дня заснування журналу «Всесвіт» [Електронний ресурс] // Укр. літ. газ. : [інтернет-версія]. – 2025. – 10 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.03.2025.

<https://litgazeta.com.ua/news/u-natsionalnomu-muzei-literatury-ukrainy-vidkrylasia-vystavka-do-100-littia-vid-dnia-zasnuvannia-zhurnalu-vsesvit/>.¹

254. Український авангард повертає Київ на мистецьку мапу світу – фото [Електронний ресурс] / підгот. Вероніка Резніченко // Дзеркало тижня. Україна : [інтернет-версія]. – 2025. – 11 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 11.03.2025.

<https://zn.ua/ukr/CULTURE/ukrajinskij-avanhard-povertaje-kijiv-na-mistetsku-mapu-svitu.html>.

*Про відкриття першої експозиції Музею авангарду (філії Музею історії міста Києва) – «Український авангард. Еволюція. Поповнення колекції 3.0».*²

Див. № 28–31, 61.

Літературні та мистецькі заходи в музеях

255. У Національному музеї літератури України [(м. Київ)] відбувся ювілейний вечір та презентація книги «В обороні української правди» [історика, доктора історичних наук] Володимира Сергійчука [Електронний ресурс] // Укр.

¹Див. також: І далі сяяти яскравими зірками в культурній площині країни: 100-річчя від дня заснування журналу «Всесвіт» [Електронний ресурс] / пресслужба Апарату Верховної Ради України // Голос України : [інтернет-версія]. 2025. 26 берез. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 26.03.2025. <https://www.golos.com.ua/article/383065>.

²Див. також: У Києві [Музеї авангарду – філії Музею історії міста Києва] відкрили виставку [«Український авангард. Еволюція. Поповнення колекції 3.0»], присвячену українському авангарду [Електронний ресурс] / [Київська міськдержадмін.] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. 2025. 8 берез. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 10.03.2025. <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3968343-u-kievi-vidkrili-vistavku-prisvacenu-ukrainskomu-avangardu.html>.

літ. газ. : [інтернет-версія]. – 2025. – 17 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 22.03.2025.

<https://litgazeta.com.ua/news/u-natsionalnomu-muzei-literatury-ukrainy-vidbuvsia-uvilejnyj-vechir-ta-prezentatsiia-knyhy-v-oboroni-ukrainskoi-pravdy-volodymyra-serhijchuka/>.

Див. № 39, 162.

Колекціонування

256. В Івано-Франківську [у виставковому залі обласної організації Національної спілки художників України] презентували виставку до 100-річчя художника Опанаса Заливахи. [Представлено різножанрові твори художника з 22 приватних колекцій] [Електронний ресурс] / [пресслужба Івано-Франківської облдержадмін.] // Галичина : [інтернет-версія]. – 2025. – 14 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.03.2025.

<https://galychyna.if.ua/2025/03/14/v-ivano-frankivsku-prezentovali-vistavku-do-100-richchya-hudozhnika-opanasa-zalivahi/>.

257. У Львові [Львівській національній філармонії ім. Мирослава Скорика] відкрили виставку «Ігор Білозір: мистецьке коло» до 70-річчя композитора [Електронний ресурс] : [про виставку, до експозиції якої увійшли 23 роботи українських художників з приватної колекції композитора, музиканта, виконавця народного артиста України] // Район. Моршин : [сайт]. – 2025. – 24 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 25.03.2025.

<https://morshyn.rayon.in.ua/news/792726-u-lvovi-vidkrili-vistavku-igor-bilozir-mistetske-kolo-do-70-richchya-kompozitora>.

Див. № 236, 241.

КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА

258. Борисенко, Тетяна. Історичні знахідки у центрі Києва: у проваллі в одному з дворів виявили рештки стародавньої садиби [кінця XIX – початку XX століття] [Електронний ресурс] / Тетяна Борисенко // Суспільне. Київ : [сайт]. – 2025. – 18 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 26.03.2025.

<https://suspilne.media/kyiv/973401-unikalni-znahidki-u-centri-kieva-u-provalli-v-odnomu-z-dvoriv-viavili-restki-starodavnoi-sadibi/>.

259. Кастанья, Крістіан. Крістіан Кастанья: «Знищення української культури агресором посилює злочин геноциду» [Електронний ресурс] / Крістіан Кастанья ; [розмовляла] Алла Лазарева // Укр. тиждень : [інтернет-журн.]. – 2025. – 20 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 20.03.2025.

<https://tyzhden.ua/kristian-kastania-znyshchennia-ukrainskoi-kultury-ahresorom-posyliuie-zlochyn-henotsydu/>.

Очільник відділу адвокації французької асоціації «За Україну, її та нашу свободу!», який досліджує розкрадання культурної спадщини України, про перспективи притягнення рф до відповідальності за скоєні злочини, зокрема за руйнування та викрадення культурної спадщини України, думки щодо завершення війни та про причини західної короткозорості стосовно росії.

260. Ніж із кременю, якому 6000 років: краєзнавець розповів про унікальну знахідку на Миколаївщині [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 13 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 13.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3970292-na-mikolaivsini-znajs-li-niz-iz-kremenu-akomu-6000-rokiv.html>.

261. Тимошенко, Ганна. У центрі Києва після провалу асфальту відкрилися підземелля XIX століття [Електронний ресурс] / Ганна Тимошенко // Культура сьогодні : [портал]. – 2025. – 18 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.03.2025.

<https://ktoday.com.ua/39310/u-czentri-kyyeva-pis-lya-provalu-asfaltu-vidkrylysia-pidzemellya-xix-stolittya/>.

262. Яцечко-Блаженко, Тетяна. Історії палаців Волині, які не пережили Першої світової війни [Електронний ресурс] / Тетяна Яцечко-Блаженко // Укр. тиждень : [інтернет-журн.]. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 05.03.2025.

[Ч. 1]. – 2024. – 19 груд. – <https://tyzhden.ua/istorii-palatsiv-volyni-iaki-ne-perezhyly-pershoi-svitovoi-vijny/>;

Частина 2. – 2025. – 6 берез. – <https://tyzhden.ua/istorii-palatsiv-volyni-iaki-ne-perezhyly-pershoi-svitovoi-vijny-chastyna-2/>.

Див. № 8, 9, 41, 124–126, 136.

Нематеріальна культурна спадщина

263. Святвечір та обрядовий хліб: до [Національного переліку нематеріальної] культурної спадщини [України] додали шість елементів [Електронний ресурс] / [М-во культури та стратег. комунікацій України] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 26 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 26.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3975006-svatvecir-ta-obradovij-hlib-do-kulturnoi-spadsini-dodali-sist-elementiv.html>.¹

Охорона та збереження культурної спадщини

264. ДОКС [Департамент охорони культурної спадщини КМДА] піде в суд, щоб зобов'язати власника відновити зруйнований магазин Давидова на Подолі [який є пам'яткою архітектури] [Електронний ресурс] // Твоє місто : медіахаб : [портал]. – 2025. – 10 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 10.03.2025.

¹ Див. також: Гриненко, Віка. «Полонинське літування», Святвечір і Різдво додали до переліку нематеріальної культурної спадщини [Електронний ресурс]: [про шість нових елементів, які додали до Національного переліку нематеріальної культурної спадщини України] / Віка Гриненко // Village Україна : [інтернет-газ.]. 2025. 26 берез. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 27.03.2025.

<https://www.village.com.ua/village/culture/culture-news/361185-svyaty-vechir-rizdvo-y-laquo-poloninske-lituvannya-raquo-dodali-do-pereliku-nematerialnoyi-kulturnoyi-spadschini>; Карнаух, Наталія. Сокальська сорочка увійшла в перелік нематеріальної культурної спадщини України [Електронний ресурс] / Наталія Карнаух // Суспільне. Львів : [сайт]. 2025. 25 берез. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 26.03.2025.

<https://susplne.media/lviv/979385-sokalska-sorocka-uvijsla-v-perelik-nematerialnoi-kulturnoi-spadsini-ukraini/>.

https://tvoemisto.tv/news/doks_pide_v_sud_shchob_zobovyazaty_vlasnyka_vidnovyt_y_zruynovanyu_magazyn_davydova_na_podoli_174069.html.¹

265. Здоровило, Тарас. Зберегти історичну спадщину: в Києві оцифрували документацію Гостинного двору [Електронний ресурс] / Тарас Здоровило // Україна молода : [інтернет-версія]. – 2025. – 29 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 31.03.2025.

<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/188648/>.

Коментар директора Департаменту комунальної власності м. Києва КМДА А. Гудзя щодо оцифрування пам'ятки.

266. Лобанок, Дар'я. Невідомі почали руйнувати садибу Зеленських у Києві будівельним краном [Електронний ресурс] / Дар'я Лобанок // Укр. правда. Життя : [інтернет-вид.]. – 2025. – 21 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 24.03.2025.

<https://life.pravda.com.ua/culture/u-kiyevi-sadibu-zelenskih-znovu-pochali-rozbitati-307083/>.

267. Пошивайло, Ігор. Ігор Пошивайло: «Коли пограбували музеї Херсону, саме військові підрозділу з захисту спадщини мали би документувати втрати» [Електронний ресурс] / Ігор Пошивайло ; [інтерв'ю вела] Олеся Найдюк // LB.ua : [сайт]. – 2025. – 18 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 18.03.2025.

https://lb.ua/culture/2025/03/18/665829_igor_poshivaylo_koli_pograbuvali.html.

Генеральний директор Нац. меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності (м. Київ) про історію появи військового підрозділу з охорони й збереження культурної спадщини, його завдання і функції.

268. Радченко, Симон. «Оцифрування – нагальне завдання для українських археологів», – Симон Радченко [Електронний ресурс] / Симон Радченко ; [спілкувалася] Ольга Петренко-Цеунова // Укр. тиждень : [інтернет-журн.]. – 2025. – 18 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.03.2025.

<https://tyzhden.ua/otsyfruvannia-nahalne-zavdannia-dlia-ukrainskykh-arkheolohiv-symon-radchenko/>.

Археолог, експерт із фотограметрії та цифрових технологій в археології, керівник проєкту з оцифрування одного з найвідоміших археологічних об'єктів України (палеолітичного житла мисливців на мамонтів у с. Межирич Черкаської

¹ Див. також: Здоровило, Тарас. Столичні варвари: на Подолі тишком розтрошили 200-річну будівлю-пам'ятку [– магазин промисловця Миколи Давидова, який мав діючий статус пам'ятки архітектури та містобудування місцевого значення] [Електронний ресурс] / Тарас Здоровило // Україна молода : [інтернет-версія]. 2025. 7 берез. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 07.03.2025. <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/188295/>; Стасюк, Ірина. Повідомлення про знесення 200-річного будинку на Подолі [– магазин промисловця Миколи Давидова] у КМДА назвали маніпуляцією. Але будинку справді вже немає [Електронний ресурс] / Ірина Стасюк // Хмарочос: київ. міськ. журн. : [інтернет-вид.]. 2025. 10 берез. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 13.03.2025. <https://hmarochos.kiev.ua/2025/03/10/povidomlennya-pro-znesennya-200-richnogo-budynku-na-podoli-u-kmda-nazvaly-manipulyacziyeyu-ale-budynku-spravdi-vzhe-nemaye/>.

² Див. також: Рибальська, Анна. Садибу Зеленських внесли до реєстру Державних пам'яток [Електронний ресурс] : [про внесення Міністерством культури та стратегічних комунікацій України садиби Зеленських у м. Києві до Державного реєстру нерухомих пам'яток та консервацію залишків будівлі її власником] / Анна Рибальська // Суспільне. Київ : [сайт]. 2025. 22 берез. Назва з екрана. Текст. і граф. дані. Дата звернення: 26.03.2025. <https://suspilne.media/kyiv/978597-sadibu-zelenskih-vnesli-do-reestru-derzavnih-pamatok/>.

обл.) від ГО «Науково-дослідна лабораторія «Архаїка» про реалізацію проєкту та чому саме Межиріч було обрано для оцифрування.

269. Сергієнко, Олександр. Чи потрібні нам старі стіни, або Як прибрати руїни та зберегти перлини столиці [Електронний ресурс] / Олександр Сергієнко // Дзеркало тижня. Україна : [інтернет-версія]. – 2025. – 3 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 03.03.2025.

<https://zn.ua/ukr/promyshliennost/631560-chi-potribni-nam-stari-stini-abo-jak-pribirati-rujini-ta-zberehti-perlini-stolitsi.html>.

Юрист, директор аналітико-дослідницького центру «Інститут міста» про занедбані столичні пам'ятки і території, зокрема про Гостинний двір, а також об'єкти старовини промислового значення – цегельний завод, завод солодових екстрактів, відоміший як пивоварня М. Ріхерта, та їхню можливу долю. А також пропозиції, як перетворити старовинні промзони та пам'ятки, що занепадають, на громадські простори і як їх зберегти.

270. Тимошенко, Дар'я. Санкції та культура: як Україна реагує на розграбування української культурної спадщини [Електронний ресурс] / Дар'я Тимошенко // LB.ua : [сайт]. – 2025. – 3 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 04.03.2025.

https://lb.ua/blog/rchr/663582_sanktsii_kultura_yak_ukraina.html.

Див. № 277.

Культурна спадщина: втрати через війну

271. Денисяка, Ольга. росіяни знищили стародавню фреску «Ханського палацу» в [окупованому] Бахчисараї – Асоціація реінтеграції Криму [Електронний ресурс] / Ольга Денисяка // Громад. телебачення : [сайт]. – 2025. – 5 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 05.03.2025.

<https://hromadske.ua/suspilstvo/240889-rosiiany-znyshchyly-starodavniu-fresku-khanskoho-palatsu-v-bakhchysarayi-asotsiatsiia-reintehratsiyi-krymu>.

272. Янько, Анна. Розкрадання культурної спадщини: росіяни вивезли 164 археологічні артефакти з окупованого Криму [Електронний ресурс] : [за повідомленням Головного управління розвідки Міністерства оборони України] / Анна Янько // Суспільне. Крим : [сайт]. – 2025. – 24 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 26.03.2025.

<https://susplne.media/crimea/977813-rozkradanna-kulturnoi-spadsini-rosiani-vivezli-164-arheologichni-artefakti-z-okupovanogo-krymu/>.

Реставраційні роботи

273. Карпів, Василь. «Ми відкрили скелет будинку із залишками різних історичних періодів»: у Львові відновили давню кам'яницю і надали їй нових сенсів [Електронний ресурс] / Василь Карпів ; [розмовляла] Оріся Шиян // Zaxid.net : [інтернет-вид.]. – 2025. – 26 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.03.2025.

https://zaxid.net/vidnovlennya_davnoyi_kamyanitsi_na_ploshhi_rinok_foto_istoriya_ta_tsikavi_fakti_n1606844.

Засновник реставраційної майстерні Karp Restorer про один з цінних об'єктів, над яким працює його команда на площі Ринок, 21 у м. Львові.

274. На Чернігівщині [в с-щі Козелець] розпочалася реставрація старовинної садиби [козацьких часів] «Покорщина» [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 27 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 27.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3975405-na-chernigivsini-rozpocalasa-restavracia-starovinnoi-sadibi-pokorsina.html>.

275. Разінкова, Лариса. Твір 1935 року «Пресвята Євхаристія» з церкви архангела Михаїла с. Підгірці Львівської обл.: з досвіду проведення консерваційно-реставраційних робіт [Електронний ресурс] / Лариса Разінкова // Народознав. зошити : [інтернет-версія]. – 2025. – № 1. – С. 220–224. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 20.03.2025.

<https://nz.lviv.ua/2025-1-24/>.

Див. № 50.

Міжнародне співробітництво

276. [Міністр культури та стратегічних комунікацій України Микола] Точицький обговорив із міністром культури [та національної спадщини] Польщі [Ганною Врублевською] збереження спільної історичної спадщини [під час зустрічі в м. Києві] [Електронний ресурс] // Укрінформ : [інтернет-платформа]. – 2025. – 5 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 05.03.2025.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3967269-tocickij-obgovoriv-iz-ministrom-kulturi-polsi-zberezenna-spilnoi-istoricnoi-spadsini.html>.

277. У Києві презентували проєкт ЮНЕСКО [«Збереження єврейської документальної спадщини України, вшанування колективної пам'яті, розширення знань і доступу до архівів, сприяючи міжкультурному діалогу»] зі збереження єврейської документальної спадщини. [Проєкт фінансується Європейським Союзом] [Електронний ресурс] // Район. Історія : [сайт]. – 2025. – 19 берез. – Назва з екрана. – Текст. і граф. дані. – Дата звернення: 19.03.2025.

<https://history.rayon.in.ua/news/791325-u-kievi-prezentuvali-proekt-yunesko-zi-zberezhennya-evreyskoi-dokumentalnoi-spadsini>.

Див. № 50, 128.

Переміщення культурних цінностей

Див. № 230, 231, 234.

ПОКАЖЧИК ПЕРСОНАЛІЙ

Гаспринський І. 79

Горнятко-Шумилович А. 100

Мазепа І. 74

Панченко Л. 239

Рильський М. 35–38

Ровенко В. 131

Старицька-Черняхівська Л. 79

Ткачук В. 100

Чмола І. 79

Чурай Маруся 22

Шимановський А. 64

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

акад.	академічний (у назвах закладів)
АРК	Автономна Республіка Крим
БК	будинок культури
ВУТ «Просвіта» – ім. Т. Шевченка	Всеукраїнське товариство «Просвіта» ім. Т. Шевченка
ГО	громадська організація
з.д.м.	заслужений діяч мистецтв (при прізвищах)
з.м.н.тв.	заслужений майстер народної творчості (при прізвищах)
з.п.к.	заслужений працівник культури (при прізвищах)
держ.	державний (у назвах закладів)
ДМШ	дитяча музична школа
ДХШ	дитяча художня школа
з.а.	заслужений артист (при прізвищах)
з.х.	заслужений художник (при прізвищах)
КМДА	Київська міська державна адміністрація
КНУКіМ	Київський національний університет культури і мистецтв
КНУТКіТ ім. І. Карпенка-Карого	Київський національний університет театру, кіно і телебачення ім. І. Карпенка-Карого
МКСКУ	Міністерство культури та стратегічних комунікацій України
муз.	музичний (у назвах закладів)
н.а.	народний артист (при прізвищах)
НАМУ	Національна академія мистецтв України
НАОМА	Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури
НаУКМА	Національний університет «Києво-Могилянська академія»
НБУВ	Національна бібліотека України ім. В. Вернадського
НМАУ	
ім. П. Чайковського	Національна музична академія України ім. П. Чайковського
НБУ	Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого
ім. Ярослава Мудрого	
НСКУ	Національна спілка композиторів України
НСКмУ	Національна спілка кінематографістів України
НСКрУ	Національна спілка краєзнавців України
НСПУ	Національна спілка письменників України
НСФхУ	Національна спілка фотохудожників України
НСХУ	Національна спілка художників України
н.х.	народний художник (при прізвищах)
нац.	національний (у назвах)
обл.	область, обласний (у назвах)
ОДА	обласна державна адміністрація
ОТГ	об'єднана територіальна громада
ОУНБ	обласна універсальна наукова бібліотека
рос.	російський (у назвах)
укр.	український (у назвах)
худож.	художній (у назвах)

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ	3
Теорія культури	3
Історія культури.....	4
Культура і суспільство	4
Щодо ситуації із виключенням з ГО «Український ПЕН» письменника Ю. Винничука	5
Інформаційна політика.....	5
Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України.....	5
Культурно-мистецькі заходи до пам'ятних дат, днів пам'яті, державних і релігійних свят.....	7
До 211-річчя від дня народження поета, художника, мислителя Т. Г. Шевченка та 180-річчя написання «Заповіту»	7
До 130-річчя від дня народження поета-академіка, перекладача, публіциста, громадського діяча М. Рильського (1895–1964)	9
Фестивалі, конкурси	10
Креативні індустрії	10
Краєзнавство.....	10
Благодійництво, меценатство, спонсорство, волонтерство	11
Соціальні культурно-мистецькі проекти та ініціативи.....	12
Культура та мистецтво для людей з інвалідністю	14
НАЦІОНАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРИ. МОВНІ ПИТАННЯ. ВІДНОВЛЕННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ.....	14
Мовна політика держави.....	14
Мовні питання	15
Відновлення та збереження національної пам'яті.....	15
Декомунізація, подолання наслідків колонізації, русифікації та тоталітаризму.	16
У творчих спілках України	17
Діяльність культурно-мистецьких асоціацій, товариств, об'єднань, громадських організацій.....	17
Персоналії діячів української культури	18
ШЕВЧЕНКІАНА	18
Національна премія України імені Тараса Шевченка.....	19
У Комітеті з Національної премії України імені Тараса Шевченка.....	19
Присудження премій, нагород та інших відзнак у галузі культури	19
Культура етносів України. Діяльність національно-культурних товариств (об'єднань).....	21
Українці за кордоном. Культура українського закордоння	21
ОРГАНІЗАЦІЯ І УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ КУЛЬТУРИ	22
Регіональна культурна політика, культурно-мистецьке життя громад	24
Фінанси, матеріально-технічний стан та забезпечення закладів галузі.....	25
Український культурний фонд.....	25

Правові питання галузі.....	25
Нормативно-правове забезпечення галузі.....	27
Освіта. Кадри.....	27
Навчальні заклади культури (спеціалізовані школи, коледжі, вищі заклади освіти)	27
Початкова мистецька освіта.....	27
Кадри.....	28
МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	28
Євроінтеграція України.....	30
Український інститут.....	31
Підтримка України у світі.....	31
НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ. АМАТОРСТВО.....	31
Фольклор.....	31
Народні свята та обряди.....	31
Персоналії фольклористів, етнографів.....	32
Міжнародне співробітництво	32
Міжнародні фестивалі.....	32
Види і жанри аматорства.....	33
Образотворче аматорство та народні художні промисли	33
Музичне аматорство	34
Театральне аматорство.....	34
Фото-, кіноаматорство	35
БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА. БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО. ЧИТАННЯ.....	35
Міжнародне співробітництво в галузі бібліотечної справи.....	35
Робота бібліотек інших країн	36
Мережа та типи бібліотек	36
Основні напрями діяльності бібліотек.....	38
Бібліотечні фонди (формування, дослідження, збереження)	38
Читання	38
ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО. КНИГОЗНАВСТВО. ВИДАВНИЧА СПРАВА	39
Український інститут книги.....	42
Фестивалі, форуми видавців, книжкові виставки-ярмарки	43
Міжнародне співробітництво	44
МУЗЕЙНА СПРАВА. МУЗЕЄЗНАВСТВО. ЗАПОВІДНИКИ	44
Фестивалі, конкурси, міждисциплінарні проєкти, конференції, семінари	45
Міжнародне співробітництво	45
Робота музеїв інших країн.....	47
Організація та управління в галузі музейної справи	47
Основні напрями діяльності музеїв, заповідників, закладів музейного типу	48
Музейні фонди.....	48
Виставкова діяльність, експозиції.....	48
Літературні та мистецькі заходи в музеях.....	52
Колекціонування.....	53

КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА	53
Охорона та збереження культурної спадщини.....	54
Культурна спадщина: втрати через війну	56
Реставраційні роботи	56
Міжнародне співробітництво	57
Переміщення культурних цінностей.....	57
ПОКАЖЧИК ПЕРСОНАЛІЙ.....	57
СПИСОК СКОРОЧЕНЬ.....	58

Довідкове видання

КУЛЬТУРА
Поточний бібліографічний список
Випуск 3
Періодичність 12 випусків на рік
Виходить з 1989 року

Укладачі:
БІЛОКОНЬ Ольга Федорівна
БЛАГОДАРЄВА Тетяна Борисівна
ПАНИМАТЧЕНКО Олена Валентинівна
СОЛОМКА Валентина Анатоліївна
ШАХОВСЬКИЙ Юрій Анатолійович

Відповідальна за випуск ***В. М. Іващенко***

Київ 2025

Редактор ***І. Г. Піленко***

Формат 60х84/16. Ум. друк. арк. 3,8.
Б/т. Зам. № 29.

Видавець Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого,
вул. Грушевського, 1, Київ-1, 01001.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 5330 від 11.04.2017